

SZAKDOLGOZAT

HORVÁTH JÚLIA
Óvodapedagógia

Kaposvár

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Kaposvári Campus

Óvodapedagógus Szak

**LÁZÁR ERVIN: A KÉK MEG A SÁRGA CÍMŰ
MESÉJÉNEK DRAMATIKUS FELDOLGOZÁSI
MODELLJEI A NAGYRÉCSEI TÜNDÉRKERT ÓVODA ÉS
BÖLCSŐDE INTÉZMÉNYÉBEN**

Belső konzulens: Dr. Nagyné Dr. Mandl Erika
egyetemi docens

Készítette: Horváth Júlia
APSK00
levelező tagozat

Intézet/Tanszék: Neveléstudományi Intézet

Kaposvár

2023

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	2
1. Bevezetés	4
1.1. Motiváció.....	4
1.2. Kutatási módszerek.....	4
1.3. Hipotézis.....	5
2. Irodalmi áttekintés	6
2.1. A mesék fejlesztő hatása és az óvodai mesélés	6
2.1.1. A mese és a mesélés szerepe az óvodáskorú gyermekek életében.....	6
2.1.2. A mese és a mesélés szerepe az óvodában, mint köznevelési intézményben	9
2.2. A mesedramatizálás transzferhatásai.....	10
2.2.1. A papírszínház használata	10
2.2.2. A mesepárna használatában rejlő lehetőségek	11
2.2.3. Dramatizálás - Mesedramatizálás.....	12
2.3. A komplex művészeti nevelés szerepe az óvodában	13
2.3.1. A komplex művészeti nevelés hatásrendszere	13
2.3.2. Vizuális nevelés.....	14
3. Vizsgálati anyag és módszerek	16
3.1. A kutatás lefolytatásának helyszíne, a vizsgálatba vont gyermekcsoport	16
3.2. Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének dramatikus módon történő feldolgozása	16
3.2.1. Mesehallgatás	16
3.2.2. Papírszínházhasználatos előadásmód	22
3.2.3. Mesepárnás mesélés	28
3.2.4. Festéssel egybekötött mesemondás	34
3.2.5. Gyermekkel való dramatizálás	40
3.2.6. A vizsgálat eredményeinek bemutatása	47

4. Összefoglalás	50
5. Irodalom jegyzék	52
6. Képjegyzék	55
Mellékletek:.....	58

1. Bevezetés

1.1. Motiváció

A mesének rendkívül fontos és jelentőségteljes szerepe van a gyermekek személyiségfejlődésében. A mese pozitív hatását megkérdőjelezhetetlennek tartom, a mesehallgatásnak spontán fejlesztő hatása van. A gyermekek szívesen hallgatják a mesét, átszellemülnek, öröm és boldogság hatja át őket. A mese hallgatása is élményt nyújt a gyermekek számára, még nagyobb élmény, amikor a mese történéseit nem csupán a fülükkel hallhatják, hanem a meséket különböző dramatizált formákban láthatják. A történet, az előadásmód nem csak egy érzékszervüket veszi igénybe, a mesék kézzelfoghatóvá válhatnak számukra, akár szerepvállalással a mesék részesei lehetnek.

Szeretnék mélyebben bele látni a különböző mese dramatizációk gyermekekre gyakorolt hatásaiba. Kíváncsi vagyok arra, hogy egy mese dramatikus jellegű feldolgozása milyen reakciókat, gondolatokat, érzelmi megnyilvánulásokat vált ki az óvodáskorú gyermekekből, illetve e reakciók, megnyilvánulások, érzelmek között milyen jellegű és mekkora különbségek vannak az egyes dramatizációs formák esetén.

Az óvodai nevelés elképzelhetetlen a mesék nélkül. Az óvodában az anyanyelvi nevelés szerves részét képezi az irodalmi nevelés, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában verselés-mesélés tevékenységterület néven találkozhatunk vele. Az interaktív, dramatikus mesélés az irodalmi nevelés része.

1.2. Kutatási módszerek

Mivel a dolgozatomban középpontjában a mesék és a mesélés állnak, ezért szeretném bemutatni a szerepüket az óvodáskorú gyermekek életében. A mesék és a mesélés az óvodai mindennapok szerves részét képezik. Kutatásom során egy óvodai gyermekcsoportban figyeltem meg a mesék és a mesedramatizációk gyermekekre gyakorolt hatását, ezért is tartom fontosnak, hogy dolgozatomban bemutassam a mese és a mesélés szerepét az óvodában. A második fejezetben mesedramatizációs formák, módszerek szakirodalmi megközelítéseit ismertetem. Kutatásom alkalmával a papírszínház használatával történő mesélés hatását is vizsgáltam, ezért is szeretném dolgozatomban bemutatni a papírszínházas mesélést, mint dramatikus mesefeldolgozási módot. Mivel a vizsgálataim során a mesepárnás mesélést is alkalmaztam, ezért szeretném bemutatni a mesepárnás mesélési módszert. Dolgozatomhoz végzett kutatásom egyik tervezett tevékenysége a gyermekekkel való közös mesedramatizálás, ezért szeretném bemutatni e mesefeldolgozási lehetőség módszertani kérdéseit is. Irodalmi áttekintésem utolsó

részében a komplex művészeti nevelés jelentőségét mutatom be, ami azért is fontos, mert a mesélés tevékenységeim a komplexitásra épülnek, a különböző művészeti ágak hatásai együtt jelennek meg a tervezett tevékenységeim során. A vizuális nevelésről is fontosnak tartom, hogy szó essék, hiszen szinte az összes tevékenységemben nagy szerepe van a vizualitásnak és a képiességnek.

Szakedolgozatom fő részében (3.fejezet) azt kívánom bemutatni, hogy milyen a gyermekek viszonyulása az eltérő mesélési formákhoz. Egy ugyanazon mese öt eltérő mesélési formájával találkozhatnak a vizsgálatba vont gyermekek. Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjét a hagyományos mesemondást követően papírszínház, majd mesepárna használatával hallhatják és láthatják, ezt követően a mese szereplői és eseményei festés által elevenednek meg a mese közben, végül a gyerekekkel közösen játsszuk el a mesét.

A tevékenységeket előre részletesen megterveztem, majd a megvalósulásuk során szerzett tapasztalataimat elemeztem és vettem össze.

1.3. Hipotézis

Ugyanazon a mese különböző dramatizációs formákban való elmesélése kapcsán feltételeztem, hogy nagyobb érdeklődést és több érzelmi megnyilvánulást vált ki a gyerekekből az összetettebb mesélési forma, ahol nem csak hallhatják, hanem láthatják is a mese történéseit, illetve ha szerepvállalással saját maguk is a mese részesévé válhatnak.

A mesét először eszközök nélkül meséltem el a gyerekeknek, utána papírszínház használatával, majd mesepárna segítségével, festés közben, és végül közösen eldramatizáltuk. Feltételeztem, hogy az eszközös mesélések és az egyszerű meshallgatás között jelentős különbségek lesznek, a gyermekek érdeklődése, figyelme fokozódik, jobban megragadja őket, ha nem csak hallhatják, hanem láthatják is a mesét. A mesélési módok sorrendje nem véletlenszerű, azt tükrözte, hogy véleményem szerint a mesélési módok sorrendjében fog az óvodáskorú gyermekek érdeklődése, figyelme és érzelmi megnyilvánulása fokozódni. A negyedik bemutatása során, mesemondás közben festettem meg a mesét úgy, hogy a gyerekek számára is jól látható legyen. Azt gondoltam e tevékenység során szintén nőni fog az érdeklődés és a gyerekek figyelme is kitartóbb lesz. Utoljára a gyerekekkel közösen dramatizáltuk el a mesét. Feltételeztem, hogy a mese közösen való eljátszása, a mese részesévé válása lesz az, ami a legnagyobb érdeklődést váltja ki a gyerekekből.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. A mesék fejlesztő hatása és az óvodai mesélés

2.1.1. A mese és a mesélés szerepe az óvodáskorú gyermekek életében

Nyitrai Ágnes tanulmányában olvashatunk arról, hogy a nevelésben a meséket, a mítoszokat, a regéket a különböző kultúrák már az ősidőktől fogva alkalmazták. Ennek két módja volt, vagy a fejlődés elősegítése érdekében írtak történeteket, vagy a meglévő mesékből, történetekből válogattak. A mesék személyiségformáló hatása több tényezőtől tevődik össze, a mesék tartalmán felül nagy jelentősége van a mesélésnek, mint kommunikációs helyzetnek és természetesen a mesélő személyének is. Óvodáskorban kedvelt tartalom a mese, a 4-8 éves korosztály szívesen hallgatja a meséket, a mese jelentősen befolyásolja a személyes, a szociális és a kognitív kompetencia fejlődését. A fejlesztő hatás akkor valósul meg, ha a tartalmat és az interakciókat élményként éljük meg a gyermekek. (Nyitrai, 2016)

Bruno Bettelheim úgy vélekedik, hogy az irodalmi műfajok közül a mese az egyik, amely a legközelebb áll a gyermekekhez. Útmutatásul szolgál számukra, segít megtalálni a helyüket a világban és a történeteken keresztül tapasztalataik is bővülnek.

A gyermekek megvigasztalásának is az egyik legjobb módja a mese. Gyakran nagyobb hatás érhető el vele, mint egy magyarázattal. Ez a gyermeki lét és a mesék ugyanazon világszemléletének köszönhető. A gyermeki gondolkodás és a mesék között számos hasonlóság lelhető fel. A mesék segítségével a gyermekek képzelete, képzelő ereje jelentősen fejlődik. (Bettelheim, 1985)

Nyitrai Ágnes véleménye szerint a mesékben rejlő fejlesztési lehetőségek valamennyi kompetencia fejlődésére pozitív hatással vannak. A szociális kompetencia szempontjából jelentős, hogy az adott kultúra értékeit jelenítik meg a mesék. Az adott közösség szerint pozitívnak gondolt értékekhez igazodik a mesei tartalom. A személyes kompetenciák fejlődésének szempontjából Nyitrai Ágnes a legfontosabbnak azt tartja, hogy a mesék élményt nyújtanak a gyermekek számára. (Nyitrai, 2016)

A mesék sokrétű fejlesztő hatását hangsúlyozza Sandu Otilia is: „Az ember élete első éveiben tanul a legtöbbet, és ebben a spontán, természetes folyamatban a mese szerepe felbecsülhetetlen. Hatása van a gyermek beszédfejlődésére, képzelőerejének alakulására, érzelmi gazdagodásra, szociális kapcsolatainak fejlődésére. A mese sokrétű, gazdag, mélyértelmű műalkotás. A gyermek a mesén keresztül megtanulja felismerni az események

közötti összefüggéseket, megtanulja értelmezni a történeteket, és átlátni az egyszerű emberi kapcsolatokat.” (Sandu, 2014, 26)

Boldizsár Ildikó szerint a mesék segítségünkre vannak az életünk során. Az optimista, pozitív nézőpont az akadályok leküzdésére, a problémák megoldására és kitartásra motivál. A mesék a boldogulás lehetőségét emelik középpontba, nem a készen kapott boldogságot. Kiemelt szerepet kap az önismeret, az önbizalom erősítése és a pozitív jövőkép. (Boldizsár, 2004)

Bruno Bettelheim hasonlóan vélekedik, véleménye, hogy a mese élmény nyújtási szerepe mellett befolyásolja a személyiség alakulását és hozzájárul saját magunk megismeréséhez. (Bettelheim, 1985)

Bruner (1986) körkörös mimézisnek nevezi, hogy a mindennapi élet és a mesék között átjárhatóság van. A történetek utánozzák az életet, az élet utánozza a történeteket. Így megállapítható, hogy a mesék helyzetmegoldási mintákat tartalmaznak számunkra. Nem véletlen, hogy számos olyan élettapasztalatunk van, amely történetekből ered, nem pedig személyes átélt élményekből. (Bruner, 1986)

Nyitrai Ágnes véleménye alapján a kognitív kompetenciáknak, azon belül is a gondolkodásnak kiemelt fejlesztői a mesék. Segítenek új összefüggéseket megállapítani, ok és okozatokat felismerni. Hatásukra a problémák megoldásához szükséges képességek, a viszonyítás, az azonosságok és különbségek felismerése, osztályozása fejlődik. (Nyitrai, 2016)

Nyitrai Ágneshez hasonlóan én is úgy vélem, hogy a meséknek a szókincs-növelő hatásukon felül meghatározó szerepük van a nyelvi kompetenciák fejlesztésében. A gyermekek mesehallgatás során tanulják meg az összefüggő, folyamatos beszéd megértését, így sajátíthatják el azokat a nyelvi képességeket, amelyek az elbeszélések megfogalmazásához nélkülözhetetlenek. (Nyitrai, 2016)

A fentiekben említett szerző egy másik áttekintésében is találkozhatunk azzal, hogy habár a mese és a mesélés eltérő fogalmak, bizonyos módon mégis összetartoznak. A mese tartalmán, a történeten felül a hallgatóság és a mesét mondó személy személyisége is elengedhetetlen. A mese nem egyszerűen szöveg, a mese lényegében rejlik a mesélés. (Szombathelyiné Nyitrai, 2010)

Szombathelyiné Nyitrai Ágnes összefoglalásában remekül kirajzolódik, mennyire összetett a mese műfaja. Eredetük szerint elkülöníthetünk népmeséket és műmeséket. A népmesék három legjelentősebb csoportja a tündérmesék, a novellamesék és a gyerekek körében nagyon kedvelt állatmesék. (Szombathelyiné Nyitrai, 2010)

Szombathelyiné Nyitrai Ágnes írásával egyetértve gondolom én is úgy, hogy a gyermekeknek fontos az ismétlés. Bizonyos események újra és újra visszatérnek a mesékben, az új megismerése mellett ugyanakkora örömet okoz a gyermekeknek a várakozás általi feszültségnövekedés és a megvalósulás következtében bekövetkező feszültség oldódás. (Szombathelyiné Nyitrai, 2010; Mérei - V.Binét, 1975)

Az ismétlés jelentőségére hívja fel a figyelmet Bettelheim is: „A mese segítséget nyújt a gyermeknek abban, hogy jobban megértse önmagát és a világot, a gyermek azonban csak akkor kapja meg maradéktalanul ezt a segítséget, ha többször is meghallgatja a mesét, és bőségesen van ideje és lehetősége arra, hogy elgondolkozzon rajta.” (Bettelheim, 1985, 80)

A mesék segítő kezet nyújtanak az élet folyamán előforduló problémák leküzdésében, épp ezért lényeges, hogy a mesék a gyermekek nyelvén ne csak a boldog, szép, jó dolgokat közvetítsék, hanem nyújtsanak lehetőséget arra, hogy találkozhassanak ijesztő, szomorú, nem túl kellemes dolgokkal, tapasztalhassanak problémákat, nehézségeket, megismerkedhessenek a kudarccal, tragédiával. Ez azért is jelentőségteljes, mert a gyermekkorban hallott mesék élménye nagyban meghatározza az ember személyiségét. Felnőtt korban is érezhető a hatása, így az egész emberi életben meghatározó szerepet töltenek be a mesék. (Szombathelyiné Nyitrai, 2010)

Nagy József nyomán találkozhatunk azzal a megállapítással, hogy a relációszókincs önkéntelen tanulási folyamatát a mesék nagyban elősegítik. (Nagy, 2009)

Nagy József a szókincsfejlesztés lehetőségét emeli ki a mesék kapcsán: „A mesék tartalma a bennük használt kapcsolatok, viszonyok sokasága lehetővé teszi, hogy a sokszor ismételt, lerajzolt, dramatizált mesékről beszélgetve elősegítsük a relációszókincs használatának fejlődését.” (Nagy, 2009, 50)

Azok a gyermekek, akiknek naponta mesélnek másfél évvel fejlettebbnek bizonyultak, mint azok a gyermekek, akik nem hallanak napi szinten meséket. (Nagy, 1980) Beszédértésük és beszédprodukciónak sokkal fejlettebb, és sikeresebben indulnak az iskolába. (G. Gödény – Koósne Sinkó, 2013)

Bruno Bettelheim már az 1970-es, 1980-as években úgy gondolta, hogy az akkori korban felnövekvő gyermekeknek már nem nyújt biztonságot a család és a megfelelően integrált közösség. Ezért is tartotta fontosnak, hogy a gyermekek a korábban keletkezett mesék közvetítésével olyan hősökkel találkozhassanak, akik bíznak saját magukban, bátrak, képesek önállóan útrakelni, felfedezni a világot és megtalálni a helyüket benne. (Bettelheim, 1985) Úgy gondolom a mai, zavaros, felgyorsult világban ennek még nagyobb jelentősége van.

2.1.2. A mese és a mesélés szerepe az óvodában, mint köznevelési intézményben

Az óvodában, mint nevelési intézményben az óvodáskorú gyermekek szeretetteljes gondozásban részesülnek, az egészséges életmódra nevelés mellett a zenei, a vizuális és anyanyelvi műveltség megalapozása a cél. (Zilahi - Stöckert - Dr. Ráczné dr. Főző, 1997)

Az óvodai élet során számos alkalommal és megannyi formában fordulhat elő a mesélés, többek közt például szervezett tevékenységek alkalmával és játék során. (Nagy, 2009)

Zilahi Józsefné szerző munkái nyomán ismert, hogy a vers és a mese az egész óvodai életet áthatja. Minden időben és minden helyen jelen van, ahányszor és ahol lehetőség adódik rá. Kielégíti az óvodás gyermekek szellemi igényeit, nagy szerepe van a beszéd elsajátításában és e mellett kellemes időtöltésként közös élményt nyújt. (Zilahi, 1989)

Bettelheim a mese személyiségfejlesztő, érzelemgazdagító hatását állítja középpontba: „A gyermek figyelmét az olyan történet köti le legjobban, amelyik szórakoztatja és felkelti kíváncsiságát. De életét csak akkor gazdagíthatja, ha mozgásba hozza képzeletét, ha fejleszti intellektusát, ha eligazítja érzelmeiben, ha megbékíti félelmeivel és vágyaival, ha elismeri nehézségeit, és akkor megoldásokat is javasol kínzó problémáira. Röviden: ha egyszerre reagál személyiségének minden megnyilvánulására” (Bettelheim, 1985, 11)

Irodalmi nevelésnek tekintjük, hogy a gyermek fejlődésének érdekében irodalmi műveket alkalmazunk, ismertetünk meg a gyermekkel és eközben ezt a folyamatot ők élményként élik meg. A meséknek az emberi élet első szakaszaiban is rendeltetése van. Nagyjából az első életévtől kezdődik az érzelmi biztonságot és örömet nyújtó, az anya által mondott mondókákkal, versekkel, és dalokkal az irodalmi nevelés.

A 2-2,5 évben a mesélés új fajtája tárul a gyermekek elé, mely a saját és a családtagok élményeit, megtörtént eseményeit tartalmazza.

A gyönyörködtetést szolgáló igazi mesék, melyek nem feltétlenül a valóságot mutatják be két és fél, három éves korban jellemzőek, feltételük a már létrejött képzetek. A kettős tudat létrejötte következtében válnak képessé a gyermekek a tündérmesék befogadására. (Nyitrai, 2022) Óvodás korban alakul ki a kettős tudat, mikor a gyermek beleéli magát a mese eseményeibe, mégsem téveszti össze a valós világgal. (Mérei - V. Binét, 1975)

2.2. A mesedramatizálás transzferhatásai

2.2.1. A papírszínház használata

„A papírszínház színházzá alakítja a mesekönyveket.” (Csányi - Simon, - Tsík, 2016)

A mesélő egy fakeretbe helyezett, képekkel ellátott lapokat mozgat mesemondás közben. A lapok első felén a mese eseményei láthatóak, a hátoldalán a mese szövege. A lapok mozgatása, cseréje fejt ki a drámai hatást. A lapok mozgatásának ideje és mértéke is hozzájárul a feszültség fokozásához. A figyelem fenntartását segítik elő a fakeretbe bújt képek. A figyelem két tapasztalási mód között oszlik meg, egyszerre látható és hallgató is a mese.

Az ebben a korban felnövekvő gyermekeknek sokkal nagyobb az ingerszükséglete, mint az előző korok gyermekeinek. A történetek megértését bármely életkorban elősegítik a képi ábrázolások. Megfelelő hatás esztétikus és igényes képekkel érhető el. (Csányi - Simon, - Tsík, 2016)

A mese papírszínházzal történő elmondása során, a lapok mozgatásának dinamikáján kívül a mesélő elhelyezkedési lehetősége is sokszínűsíti ezt az előadásmódot. A mesélő elhelyezkedhet takarásban a fakeret mögött, illetve a papírszínház kerete mellett is. Lehetőséget kínál a többszemélyes mesemondásra, egyik személy a lapokat mozgatja, egy másik pedig mondja vagy olvassa a mesét. Ezen kívül variálható még úgy is a mesélési mód, hogy a lapokat belehelyezzük a keretbe vagy simán egy asztalra helyezve mozgatjuk a képeket.

A papírszínház keretének is figyelem fokozó hatása van, felkelti és fenntartja a figyelmet, emellett a keret ajtókkal is rendelkezik, amelyek kinyitással, bezárással jelezhetik a mese kezdetét és végét, de ezen kívül takarásra és zajkeltésre is alkalmas. (Csányi, Simon, & Tsík, 2016)

Ez a mesélésnek azon interaktív formája, amely a közösségi élménynyújtása mellett sokféle lehetőséget rejt a mesefeldolgozás színesebbé tételéhez. Eszközök, képek hozzájárulása mellett a mesélő a mimikájának, gesztusainak, hangleyjtéseinek is nagy szerepe van a drámai hatás fokozásában. (Nagyné Mandl, 2020)

2.2.2. A mesepárna használatában rejlő lehetőségek

Mesepárnás mesélés által a gyermekek az élményen felül képesek lesznek a mese helyszíneit és a mese szereplőit összekapcsolni, mindezzel segítve a szövegértelmezésüket. A mesepárna nem csak motivációs eszköz, habár annak is kiváló, hanem a differenciált anyanyelvi fejlesztés egyik eszköze. Személyiségfejlesztő hatásán felül művészeti élményt nyújt, és művészeti értéket közvetít. A képi látásmód hatására vizuális kifejezőképességük is fejlődik. (Pálfi, 2021)

„A mesepárna tehát egy eszköz, ami puha szivacs alapra varrt mesei helyszínt jelenít meg. Ráhelyezhetők a mese szereplői, így megjelenik az élőszóban mondott mese a gyermekek előtt. Mesehallgatás után aztán a hallgatók is kezükbe vehetik, mert tartós használatra alkalmas, gyermekkézbe is vehető.” (Pálfi, 2021, 8)

A mesepárnával, mint eszközzel való mesélés alatt a gyermekek láthatják az éppen hallott mese eseményeit, helyszíneit, szereplőit. A mesepárna jellegzetessége a puhasága. Amellett, hogy felkelti a gyermekek figyelmét, szívesen veszik kezükbe, tapogatás, érintkezés által is tapasztalatokat szerezhetnek róla. Az óvodai nevelés során alkalmazható a tematikus hetek során, a mindennapokban, mesélés tevékenységek alkalmával és a gyermekek szabadjátéka során. (Pálfi, 2021)

A mesepárna, mint pedagógiai eszköz könnyen elkészíthető, egyszerűen tárolható, hordozható, emellett jelentős figyelemfelkeltő hatással bír, a gyermekek számára is kézbe vehető, használható. Hatása befolyásolja a későbbi szövegértő olvasást és a szövegfeldolgozást. A közelség nyugalmat okoz a zavart kisgyermeknek, ezért a nyugtalan, magatartás problémákkal küzdő gyermekeknek is hatásos az alkalmazása. Nehezen megszólaló, zárkózott, keveset beszélő gyermekeknek is hatásos, a mesepárnával való rövid ismerkedés után megszólaltak a máskor zárkózottabb gyerekek. (Pálfi, 2016)

A mesepárnás mesélési módszer gyakorlatbeli használatát Pálfi Judit komplex művészeti neveléssé alakította ki, a mesékbe építette bele a mondókákat, verseket, dalokat, ezáltal az irodalmi élményen túl zenei élményeket is nyerhetnek a gyermekek. A komplex nevelés pozitívumai, hogy a gyermekek egy témát több művészeti elemmel gazdagítva ismerhetnek meg és megalapozódik logikus gondolkodásuk. A gyermekek érdeklődőbbé váltak, egyre többen csatlakoztak a meséléshez, önálló mesélésre is vállalkoztak, saját meséket is kitaláltak. (Pálfi, 2021)

2.2.3. Dramatizálás - Mesedramatizálás

Székely Andrea áttekintésében találkozhatunk a babaszínház fogalmával. A babaszínház a 0-3 éves korú gyermekeknek nyújt színházi élményt mozgásos és hangjátékos előadásával. Nem a szavak a lényegesek, hanem az egyes mozgások, képek, hangok, zenék. (Székely, 2022)

A bábjátéknak, maguknak a bábuknak is nagy jelentősége van a gyermekek fejlődésében. Az élettelen anyagból, egy tárgyból tulajdonságok felruházásával élőlény keletkezik. A báb érzelmeit, gondolatait játssza el a bábót mozgató személy. (Székely, 2022)

A színházi eszközök használatával is számos lehetőség van a kognitív és érzelmi kompetencia fejlesztésében. A művészetek komplexitása kapcsán jelentőségteljes személynek számít Kokas Klára, aki a személyiség kibontakozásának elősegítését a zenei-mozgásnevelésben látta. Összekapcsolta a zenei és vizuális nevelést.

Kutatásom megvalósítása kapcsolódik Nagyné Mandl Erika írásában bemutatott komplex művészeti foglalkozás egyik tervezett részéhez, amelyben papírszínház használatával és árnyjátékkal mesélnek. Az írásos munkában bemutatásra kerül egy komplex művészeti tevékenység, mely három részből tevődik össze, egy zenés-mozgásos tevékenység, egy mesefoglalkozás színházi eszközökkel és egy kézműveskedés. (Nagyné Mandl, 2020)

A színházi élmény és formavilág fontossága jelentős. Ha a gyermekek látják a mese történéseit, és nem csak hallják, az a nehezebb, összetettebb szövegek megértését is elősegíti. Így van ez a színházi előadások során is, éppen ezért nem elhanyagolható, hogy a gyermekek már óvodás és iskolás korban megismerkedjenek színházi előadásokkal és színházi élményekhez jussanak, ezért is fontos a színház művészetének és az oktatásnak az összekapcsolódása. (Nagyné Mandl, 2020; Hornbrook, 1989)

A drámajátékok alapja az együttjátszás, a közös tevékenység, amikor mindenki a játék részese és a játék a gyermekeknek szól nem a közönségnek. (Gönczöl, 2013)

Gavin Bolton összehasonlítja a gyermekek önkéntes, élvezetből végzett drámai játékát és az előadó művészek, a színészek előadását. A hasonlóságok mellett lényeges eltéréseket tár fel.

A drámai játék a tapasztalatokon alapuló, spontán, gyakran nem ismételt tevékenység, míg az előadások alkalmával játszott színi játék kevésbé spontán, megismételt tevékenység. A megtervezett előadásoknál a hangsúly a külsőre helyeződik, a közösség elbűvölése, szórakoztatása a lényeges, ezzel szemben a drámai játékoknál a belső helyeződik a középpontba a saját érzelmek, a cselekvés öröme lesz a fő. (Bolton, 1979)

A drámapedagógia egyik legkiemelkedőbb személye Gavin Bolton, akinek a munkássága a magyar drámapedagógiára is jelentős hatással bír. A gyermekek dramatikus tevékenységeit

több szempont szerint elemezte. Egyik a tevékenységet végző pedagógusra irányult, másik azt vizsgálta, hogy milyen a viszony a valóság és az éppen életre kelő, kitalált világ között. Elméletkészítői tevékenységét az öncélú tudományosság elkerülése jellemezte, az elméletet a gyakorlat reflexiójának és inspirációjának tartotta. Az iskolai drámaórák színház fókuszultságát hangsúlyozta. Véleménye szerint a drámaóráknak az elsődleges célja a színházművészetek megismerése és színpadra hozása. (Bethlenfalvy – Kaposi - Kis, 2022)

A drámapedagógia toleráns gondolkodásra, nyitottságra ösztönöz, segíti az empátia és a kölcsönös megértés kialakulását. (Gönczöl, 2013)

Mesezene módszer

A mesezene óvodai modulja egy nevelési évet átfogó program, amely az olvasástanuláshoz elengedhetetlen készségeket és képességeket fejleszt. A gyermekek egy hangulatos mesefolyamatot élhetnek át, felismerhetik és szavakba önthetik érzelmeiket, a beszéd örömeit élhetik át. A módszer alkalmazása közben fejlődik a gyermekek empátiás készsége és érzelem kifejezése. Mesékbe ágyazva, játékosan bővíthetik ismereteiket. A módszer tevékenységei izgalmat, kalandot rejtenek, örömmel és kíváncsisággal járnak. (Pénzes, 2015)

2.3. A komplex művészeti nevelés szerepe az óvodában

2.3.1. A komplex művészeti nevelés hatásrendszere

Pallag Andrea tanulmányában bemutatja a komplex művészeti nevelés hatásrendszerét, hogy mit is jelent és hogyan áll össze a nevelés sokrétűsége. A komplexitás egyik célja, hogy összetartás jellemezze a művészeti ágakat, az eltérő művészeti ágak tevékenységei közt kapcsolat teremtsék meg, tudjanak egymásra építkezni. Másik célja a művészet és a tudomány összekapcsolása, továbbá célja a komplex eszközökkel való fejlesztés. Kutatások során megállapították, hogy a komplex művészeti nevelés sikerességének feltétele, hogy a művészet a fejlesztés eszközének szerepében van jelen és a személyiségfejlesztés céljából a kinyilvánítási formák gyakorlásán keresztül valósítja meg fejlesztési lehetőségeit. A megfelelő pozitív eredmény érdekében a pedagógus hozzáillő személyisége sem elengedhetetlen. (Pallag, 2020)

A komplex művészeti neveléshez, mint fogalomhoz egyéb fogalmakat rendeltek hozzá a pedagógusok. A fejlesztési hatáshoz kapcsolódóan a kreativitás és az önkifejezés fogalmaival találkozhatunk, módszertanához a játékoság, nyitottság és az együttműködés fogalmai tartoznak. A komplex művészeti nevelés célja elsődlegesen a művészeti önkifejeződés, mely

során jelentősen formálódik az önismeret, társakkal való viszony, az együttműködési képesség, a gondolkodás és a kommunikációs képesség. (Pallag, 2020)

Mesék hallgatásával nem csak a gyermekek személyisége fejlődik, hanem esztétikai fogéknysága is nő. (G. Gödény – Koósné Sinkó, 2013)

2.3.2. Vizuális nevelés

Gyöngy Kinga megállapítása, hogy a vizuális nevelés magába foglalja a befogadást, a vizuális információk feldolgozását és az alkotást. Mindebből következik, hogy a vizuális nevelés céljának tekintjük a képek megértését, a velük történő kommunikációt és a gyermekek alkotásaikon keresztüli önkifejezését. (Gyöngy, 2022)

A képek jelentősége: a gyermekek ismereteket szerezhetnek felolvasás, lapozgatás során a könyvekből. Először felfedezik, hogy, lapozni, nézegetni lehet a könyveket, majd figyelmük egyre inkább a könyvekben szereplő képekre összpontosul. Előfordul, hogy többször megkérdezi a gyermek, hogy mi látható a képen, majd később már ő is megnevezi, és ezt a folyamatot, a ráismerést öröm kíséri. (Mérei - V.Binét, 1975)

A meséknek életünk részének kellene lennie, amelyekhez több formában is hozzájuthatunk. Hallhatjuk szüleink ölében ülve, miközben a mese hallatán belső képet teremtünk és láthatjuk is képek formájában elénk tárulva. (G. Gödény – Koósné Sinkó, 2013)

Géczi-Laskai Judit A vizuális gondolkodás képességei című írásában kifejti, hogy a mai világban egyre inkább nagyobb szerephez jut a képiesség. A mindennapokban egyre több képi közléssel találkozhatunk. Az utcán látott hirdetések mellett, a kereskedelemben előforduló termékek látványos csomagolásain túl az egyre inkább digitalizált világnak köszönhetően már a digitális eszközökön is, mint például televízión, számítógépen és okostelefonon képek, ábrák segítségével informálódunk. Ezért is jelentőségteljes, hogy az ebben a korban felnövekvő gyermekek megismerkedjenek a képiességgel. A vizuális nevelés magába foglalja a képek, képzetek segítségével végbemenő gondolati műveleteket és a belső látás történéseit, amellet, hogy műveltséganyagot közöl a gyermekekkel, képességeiket is fejleszti. A vizuális nevelés során tehát egyszerre érvényesül a szubjektív és az objektív közlés. Az óvodai vizuális nevelés szerves részét képezik az alkotások, amelyekről információkat olvashatunk le az alkotó gyermekkel kapcsolatban. Személyiségükön felül tükrözik aktuális gondolataikat, belső világukat, ismeretekhez juthatunk képzeteikről. (Géczi-Laskai, 2020)

Szalai Gerda Margit: Együtt könnyebb. A társak szerepe a korai képi kompetencia fejlődésére című művében összefoglalja, hogy a kisgyermekek szimbólum megértési, alkotási és használó

képességük egyre nagyobb fejlődést mutat, emellett ebben a fejlődés szempontjából intenzív időszakban nagy szerepe van a társas kapcsolatoknak, amely a szülővel, kisgyermekkel foglalkozó szakemberrel leginkább a közös képeskönyv nézegetésben és meseolvasásban nyilvánul meg. Kutatások támasztják alá, hogy az új szavakkal való megismerkedés során annál inkább fokozódik a gyermekek teljesítménye, minél élethűbbek a képek. (Szalai, 2020)

A képeskönyvek nézegetése során a képek mesélnek nem a szöveg, a gyermekek a képek által lépnek be egy mesevilágba. (Sandu, 2014)

Alkotás jelentősége: A vizuális nevelés produktív részében a gyermekek célja valójában saját maguk, érzéseik kifejezése nem egy alkotás létrehozása. Lényegesebb az alkotáshoz használatos eszközök, eltérő anyagok, technikák megismerése. (Gyöngy, 2022)

3. Vizsgálati anyag és módszerek

3.1. A kutatás lefolytatásának helyszíne, a vizsgálatba vont gyermekcsoport

A mesélés tevékenységeket a Nagyrécei Tündérbert Óvoda és Bölcsödében valósítottam meg. Az intézmény alaptevékenysége az óvodai és bölcsődei nevelés, valamint a gyermekétkeztetés. Az intézmény a kis település központi részén helyezkedik el, közlekedési szempontból jól megközelíthető, az intézményben két óvodai és egy bölcsődei csoport működik.

A részben osztott középső-és nagycsoport összlétszáma 26 fő, a tevékenységek alkalmával egy-két gyermek kivételével szinte az egész csoport jelen volt.

3.2. Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének dramatikus módon történő feldolgozása

3.2.1. Mesehallgatás

Az alábbiakban bemutatom az első tevékenység, a mesehallgatás tervezetét.

Tevékenység helye: Nagyrécei Tündérbert Óvoda és Bölcsőde

Foglalkozó neve: Horváth Júlia

Korcsoport: részben osztott nagycsoport, 4-6 évesek

Tevékenység tárgya: mese

Tevékenység szervezeti formája: játékba integrált kezdeményezés

Tevékenység tartalma, témája: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga

A tevékenység előzménye:

- Beszélgetés a színekről. Mi milyen színű? Alapszínek felismerése és megnevezése. Beszélgetés: Melyik a kedvenc színetek? Miért? A gyerekek feleleveníthetnek egy-egy kedves élményt, ami a kedvenc színükhöz társul.
- A minket körülvevő tárgyak, eszközök, játékszerek színeinek megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása.
- Séta alkalmával a természet színeinek megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása.
- Színes ceruzák használata rajzoláshoz, színük megnevezése, összehasonlítása. Festés közben a különböző színek összekeverése, megfigyelés, hogy a színek összekeverése által milyen színeket kapunk.
- A csoport szokásaihoz alkalmazkodva a tevékenység kezdetét megelőzően leterítjük a varázsszőnyeget, amire leülnek a gyerekek és izgatottan várják mit mesél ma a mesélni tudó varázsszőnyeg.

A gyermekek által vélhetően nem ismert szavak, kifejezések előzetes magyarázata: ingerülten, parasztos szín, fitymálóan, lebiggyesztette, kankalin, mohó, árnyalatok, Okker családból származom, Ultramarin vagyok, replika, színészi felkiáltás

A tevékenység feladatai:

Didaktikai feladat: Az új mese bemutatása, megismertetése (akik még nem ismerik), ismétlés (akik már ismerik), a mesei elemek ismétlődésének érzékeltetése a színes előadásmóddal.

Nyugodt légkör és megfelelő hely biztosítása.

Képesség-és készségfejlesztés: hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszéd-készség, a metakommunikáció fejlesztése

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közösségi érzés erősítése, a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontrol fejlesztése

Az alkalmazott módszerek, eljárások: Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, értékelés

Eszközök: varázsszőnyeg, rajzlapok, színes ceruzák, színes festékek, ecsetek, vizesztálak

1. tervezet: A mesehallgatás tevékenység részletes kidolgozása

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2p	<p>1. Szervezési feladatok</p> <p>A mesélni tudó varázsszőnyeg leterítése</p>	<p>Kötetlen szervezeti keret.</p> <p>Ne zavarja a gyerekeket a szabadjátékban.</p>
5p	<p>2. Motiváció</p> <p>Beszélgetés a színekről. Mi milyen színű? Kinek melyik a kedvenc színe és miért?</p> <p>3. Mesélési szándék bejelentése</p> <p>Ismerek egy mesét két festékpöttyről. Gyertek, elmesélem nektek!</p>	<p>Érdeklődést vált ki a gyermekekből a közös beszélgetés.</p> <p>A gyermekek érdeklődését felkeltő módon.</p>

<p>1p</p>	<p>4. A mese bemutatása</p> <p>Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga</p> <p>a, Bevezetés</p> <p>„ <i>Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.</i> ”</p> <p>b, Bonyodalom</p> <p>„ – <i>Nem menne kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék.</i></p> <p>– <i>Menjen maga – válaszolta a Sárga – , s különben is, talán köszönne!</i></p> <p><i>Ezzel hátat is fordított volna, mert a Kéket parasztos színnek tartotta – csak hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert sem odébb menni, sem hátat fordítani nemigen tudnak.</i> ”</p>	<p>A kommunikációs és a beszédképesség fejlesztése érdekében a mesemondás közben ügyelek a hangsúlyozásra, a testtartásra, a mimikára, a szöveg érthető elmondására, a tagoltságra, a tempóra.</p> <p>A kérdést ingerülten, erősebb hangerővel teszem fel.</p> <p>A választ sértődött hangon adom és mimikával szemléltetem a sértődékenységet.</p>
<p>1 p</p>	<p>c, Kibontakozás</p> <p>„ – <i>Még hogy én köszönjek?! Egy Sárgának! – morgott fitymállóan a Kék, és bizonyára lebiggyesztette volna a szája szélét, ha lett volna neki.</i></p> <p>– <i>Talán csak nem azt akarja mondani, hogy nekem kellene előre köszönnöm?</i></p> <p>– <i>De azt. Ha nem látná, én a Kék vagyok!</i></p> <p>– <i>Engedje meg, hogy fölkacagjak – mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen maga a legközönségesebb szín a világon, nem is lehet egy napon említeni velem... és legyen szíves, ne könyököljön az oldalamba.</i></p>	<p>Felháborodottan, számon kérően hangsúlyozom a kérdést.</p> <p>A kérdés során folytatom a számonkérő, mérges hangnemet.</p> <p>Magabiztosan, fellengzősen mondom ki, hogy „én a Kék vagyok”.</p> <p>A sárga választ nevetve kissé szarkasztikusan kezdem, majd a könyöklős résznél indulatosabb hangsúlyozásra váltok.</p>
<p>5 p</p>	<p>– <i>Először is maga könyököl az én oldalamba, másodszor pedig én színezem az eget, a tengert, a vizeket, a legszebb virágok kékek, és az emberi szemek közül is a kékek a legszebbek. Képzelden el egy sárga szemű embert... brr... vagy sárga vizet! Egyáltalán, hogy mer megszólalni mellettem!</i></p> <p>– <i>Mindig tudtam, hogy nagyon közönséges, de hogy ennyire! Mégiscsak túlzás! Még hogy a kék virágok a legszebbek! Látott már maga kankalint? Meg őszi erdőt? Maga túl mohó. Beszínezi az egész eget meg a tengert,</i></p>	<p>Mérgesen, indulatosan kezdem, majd a mondat végére a felsorolást nyugodt hangon teszem.</p> <p>Lenéző hangsúlyozással és hozzá illő mimikával közlöm.</p>

	<p><i>csupa kék mindenütt. Unalmas. Én mértéktartó vagyok, sohasem válok unalmassá... Kérem, ez mégiscsak disznóság, most már egészen belém mászik... Árnyalatokban rejtőzöm, kis foltokban jelenek meg. S egyébként is, ha nem tudná, én az Okker családból származom.”</i></p> <p>d, Tetőpont</p>	<p>Fellengzősen igyekszem mondani a sárga választ.</p> <p>Újra hangosabban, indulatosan mondom, majd az Okker családos résznél újra nyugodt, fellengzős, kissé beképzelt hangsúlyozásra váltok.</p>
1 p	<p>„– Okker?! Erre vág fel! Az is egy család? Az én őseim sokkal előkelőbbek, például sohasem lenne közülük senki olyan tolakodó, mint maga! Tudja meg, hogy én Ultramarin vagyok.”</p> <p>e, Megoldás</p>	
1 p	<p>„ – Hah! – kezdte a replikát egy színészi felkiáltással a Sárga, akkor különben már rég összefolyt a két festékpötty, de nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a kisleány, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:</p> <p>– Nicsak, milyen szép zöld pötty!”</p> <p>5. A tevékenység lezárása átvezetése, továbbélése</p> <p>a, Újra mesélés</p> <p>b, Festés közben a kék és a sárga szín összemosása.</p>	<p>A „Hah!” felkiáltást hangosan, gyorsan teszem.</p> <p>Lágy hangon, mosolygós arccal fejezem be a mesét.</p> <p>A mese elmondása után a gyermekek kérésének megfelelően újra mondás.</p> <p>Katarzisz élménye manuális tevékenységgel összekötve.</p> <p>Finommotorika fejlesztése.</p>

Reflexió: A csoport óvodapedagógusaival először közösen átbeszéltük a tevékenység megvalósítását, tanácsaikkal segítségemre voltak a gyermekcsoport motiválását illetően. A mesélést megelőzően néhány napot a gyermekekkel töltöttem, hogy jobban megismerhessenek, megszokhassanak engem és én is őket, bár óvodai gyakorlataim alkalmával többségükkel már volt lehetőségünk megismerkedni, közösen játszani, tevékenykedni. Már a mesebemutatókat megelőző napokban megfigyeltük, megneveztük és összehasonlítottuk az őket körülvevő eszközök, tárgyak, játékszerek színét. Az óvodaudvaron az udvari játékok színein kívül megfigyeltük a természet színeit is, és a környékbeli séták alkalmával is lelkesen hívtam fel a figyelmüket a különböző színekre. Rajzolás közben is beszélgettünk a színekről, mi milyen színű, ki mit rajzolt, azt milyen színűre színezi ki. Festés során próbálkoztunk a színek összekeverésével, amelyet nagyon élveztek a gyerekek. Kipróbáltuk és megbeszéltük milyen színek segítségével, mely új színeket tudunk előállítani. Sötétítettük és világosítottuk is a festékeket, hogy megtapasztalhassuk, mennyi féle árnyalata lehet egy színnek.

1. kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének mesehallgatása (saját kép)

A csoport szokásaihoz alkalmazkodva leterítettem a varázsszőnyeget. Ez jelzi a gyermekek számára, hogy mese következik, majd szóban is hívtam őket, hogy csatlakozzanak hozzám mesélek egy mesét két festékpöttyről. Bizonyára az újdonságnak köszönhetően, hogy én fogok mesélni, az összes kisgyerek körém sereglett. Mivel a tevékenység napján a csoportból 24 gyermek volt jelen, a mesélni tudó varázsszőnyegünk eléggé szűkösnek bizonyult, így a mesehallgatás gördülékenységének érdekében székeket hoztak a szőnyeg köré, és azokon ülve úgy helyezkedtek el, hogy mindenki jól láthasson engem. (1.kép) A gyermekek rugalmasságának köszönhetően ez a kis változás nem vette el a kedvüket a mesehallgatástól,

örömmel csatlakoztak hozzám és rácsodálkoztak, hogy van olyan mese, ami két festékpöttyről szól.

Először az óvodáskorú gyerekek számára vélhetően nem ismert szavakat, kifejezéseket beszéltek át, amelyeket a mese tartalmaz. Ezek a szavak és kifejezések az ingerülten, parasztos színnek tartotta, fitymálóan, lebiggyesztette, kankalin, mohó, árnyalatok, Okker, Ultramarin, replika és a színészi felkiáltás. A szavak, kifejezések jelentős részét nem ismerték, néhány kivétel volt csupán. Az árnyalatok az előzetes tevékenységből ismert volt számukra, illetve az ingerült és a mohó szavakat ismerte egy-két kisgyerek. A fitymálóan és a lebiggyesztette szavak hangzása rendkívül tetszett a kisgyermeknek, jól nevettek rajta és megjegyezték, hogy ilyen fura szavakat ők még sohasem hallottak. A beszélgetés vége felé úgy láttam, hogy a gyermekek unni kezdték az ismeretlen kifejezéseket, szavakat, így figyelmük vándorolni kezdett. Ismét fellelkesedtek, amikor megkérdeztem tőlük, hogy mi a kedvenc színük és miért az. A gyermekek felelevenítettek és elmeséltek nekem és a társaiknak egy-egy kedves emléket, tárgyat, ami a kedvenc színükhöz kötődik. Az óvodások végig csendben, nyugodtan hallgatták, néhány kisgyermek tátott szájjal figyelt, ami ennél az óvodás csoportnál kissé szokatlan. Az óvodapedagógusai elmondása alapján ők nem túl fogékonyak a mesehallgatásra, a játékba integrált tevékenységeken kevesen szoktak részt venni és a gyermekek mesehallgatás alatti magatartásával is gondok vannak. Így tehát a csoport két óvónője nagyon meglepődött a gyermekek viselkedésén. A kommunikációs készség és a beszéd-készség fejlesztése céljából a mesemondás egésze alatt figyeltem a megfelelő hangsúlyozásra, a mimikára, a szöveg érthető elmondására, a megfelelő tagolásra és a tempóra. Igyekeztem a mesei elemeket, mesefordulatokat is megfelelően hangsúlyozni. A két festékpötty közötti párbeszéd során szintén a szöveghez illő, a legmegfelelőbb hangsúlyozásra, előadásmódra törekedtem. A kék első megnyilvánulásánál a mese szövege is tartalmazza az ingerült jelzőt, így ezt a kérdést ingerülten, erősebb hangerővel tettem fel, és láttam a gyermekek arcán a meglepettséget, véleményem szerint szinte mindjárt a történet elején nem számítottak ilyen ingerült, hangosabb felszólalásra. A sárga válasza rengeteg lehetőséget rejtett a mimika kihangsúlyozására. Beszéd közben az arcom játékaival a megsértődést, flegmaságot szemléltettem, amely a gyermekek többségét megmosolyogtatta, néhányan viszont annyira belemerültek a mesébe, hogy elkerekedett szemekkel néztek rám. A fitymálóan és a lebiggyesztette szavak voltak azok, amelyeken szintén többen elmosolyodtak. A párbeszéd során a sárga festékpötty egyik válasza után, ami az volt, hogy „Engedje meg, hogy föl kacagjak!”, azon kívül, hogy gúnyosan mondtam, el is nevettem magam, hogy ha, ha, ha! Ez kifejezetten tetszett a gyerekeknek, látszott rajtuk, hogy kicsit kizökkentette őket a meséből a nevetésem, ahogy a mese a valósággal

társul, ez is csak azt segítette elő, hogy jobban bele tudják élni magukat a mesébe. Az összekönyöklésen való veszekedést gyorsabb tempóban, mérgesen és indulatosan mondtam, a színekhez való felsorolásokat nyugodt, lágy hangon, lassú tempóban. A történet azon részeit, ahol kikérték maguknak a színek, hogy ők melyik családhoz tartoznak, fellengzősen, magabiztosan, kissé beképzelten próbáltam hangsúlyozni. A gyermekeken ezeknél a részeknél semmiféle reakció nem mutatkozott meg. A „hah” felkiáltást hirtelen gyors tempóban, hangosan tettem, az óvodások kissé megilletődtek, többek arcán látni lehetett a döbbenetet. Az utolsó mondatot mosolygós, kedves arccal, lágy hangon fejeztem be és a gyerekekre nézve rögtön elkerekedett szempárokkal találtam szembe magam. Csodálkozó tekintettel néztek rám, teljesen beleélték magukat, várták, hogy folytatódjon a mese. A tevékenység sikerességét, azt hogy élvezték a gyermekek, számomra az is igazolja, hogy a következő nap reggelén a szabadjáték közben az egyik kislány önszántából vitt egy széket körülbelül oda, ahol előző nap én meséltem, kezébe vett egy könyvet és úgy tett, mintha abból olvasna, mesélne a gyermekeknek.

3.2.2. Papírszínház előadásmód

Az alábbiakban bemutatom a papírszínház mesefeldolgozás tervezetét.

Tevékenység helye: Nagyrécei Tündérgert Óvoda és Bölcsőde

Foglalkozó neve: Horváth Júlia

Korcsoport: részben osztott nagycsoport, 4-6 évesek

Tevékenység tárgya: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga mese papírszínházzal történő bemutatása

Tevékenység szervezeti formája: játékba integrált kezdeményezés

Tevékenység tartalma, témája: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga

A tevékenység előzménye:

- Beszélgetés a színekről. Mi milyen színű? Alapszínek felismerése és megnevezése.
- A minket körülvevő tárgyak, eszközök, játékszerek színeinek megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása.
- Séta alkalmával a természet színeinek megfigyelése, megnevezése, összehasonlítása.
- Előre megrajzolt és kivágott festőpalettákra a kedvenc színeik festése.
- Játék, színes kishajókat ábrázoló mátrix kártyával. Függőlegesen a hajó csónak részének a megfelelő színét, vízszintesen a kishajó vitorlájának megfelelő színét kell megtalálni, és a helyére tenni a kártyalapok közül.

- Játék, színes festékfoltokat ábrázoló dooble kártyajátékkal.

A tevékenység feladatai:

Didaktikai feladat: A gyerekek megismertetése a különböző színekkel, azok használatával a képi megjelenítésben. Kulturális élményen keresztül gazdagodjon a gyermekek érzélemvilága, önkifejező képessége. Ösztönző tevékenység biztosítása, amely elősegíti a kreativitás fejlődését. Élmény feldolgozás fejlesztése mesével. Nyugodt légkör és megfelelő hely biztosítása.

Képesség-és készségfejlesztés: A szöveges emlékezet aktivizálása az adott szöveg pontos megfigyelése, felidézése és bemutatása, mozgásos és szöveges tevékenység révén. A nyelvi, kulturális és a szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése. Esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése. Aktív szókinccs bővítése, kommunikációs kompetencia fejlesztése.

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közösségi érzés erősítése a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontrol fejlesztése

Az alkalmazott módszerek, eljárások: Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés

Eszközök: papírszínház, dooble kártya, mátrix játék

2. tervezet: A papírszínházzal történő mesélés tevékenységének részletes kidolgozása

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1p	<p>1. Szervezési feladatok</p> <p>Asztal előkészítése, papírszínház bekészítése a csoportszobába.</p>	<p>Kötetlen szervezeti keret.</p> <p>Ne zavarja a gyerekeket a szabadjátékban.</p>
5p	<p>2. Motiváció</p> <p>Beszélgetés: Milyen színházban voltatok már? (Pl. bábszínház) Hogyan viselkedünk egy színházban? Hogyan készülődünk a színházba? Eljátsszuk, amit a gyerekek</p>	<p>Érdeklődést vált ki a gyermekekből a közös beszélgetés.</p>

<p>1p</p>	<p>felsorolnak pl.: megfésülködünk, szép ruhát veszünk fel.</p> <p>„ A Színházban belépőjegy is van. El ne felejtjük magunkkal vinni a jegyeket! „</p> <p>Az előadás kezdetét csengő jelzi.</p> <p>Rejtély: Mit rejt ez a varázslatos doboz?</p> <p>3. Mesélési szándék bejelentése</p> <p>Ez a varázslatos doboz a mi színházunk, elmesél nekünk egy mesét két festékpöttyről.</p> <p>4. A mese bemutatása</p> <p>Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga</p> <p>a, Bevezetés</p> <p>„ <i>Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.</i> „</p> <p>-lapcsere-</p> <p>b,Bonyodalom</p> <p>„ – <i>Nem menne kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék.</i></p> <p>– <i>Menjen maga – válaszolta a Sárga – s különben is, talán köszönne!</i></p> <p><i>Ezzel hátat is fordított volna, mert a Kéket parasztos színnek tartotta – csak hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert sem odébb menni, sem hátat fordítani nemigen tudnak.</i> „</p> <p>c, Kibontakozás</p> <p>„ – <i>Még hogy én köszönjek?! Egy Sárgának! – morgott fitymállóan a Kék, és bizonyára lebiggyesztette volna a szája szélét, ha lett volna neki.</i></p> <p>– <i>Talán csak nem azt akarja mondani, hogy nekem kellene előre köszönnöm?</i></p>	<p>Papírszínház dobozának bevitele a csoportszobába.</p> <p>A gyermekek érdeklődését felkeltő módon.</p> <p>A képek mozgatásában rejlő lehetőségek kihasználása.</p>
<p>1 p</p>		

5 p	<p>-lapcsere-</p> <p>– <i>De azt. Ha nem látná, én a Kék vagyok!</i></p> <p>– <i>Engedje meg, hogy föl kacagjak – mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen maga a legközönségesebb szín a világon, nem is lehet egy napon említeni velem... és legyen szíves, ne könnyököljön az oldalamba.</i></p> <p>-lapcsere-</p> <p>– <i>Először is maga könnyökölt az én oldalamba, másodszor pedig én színezem az eget, a tengert, a vizeket, a legszebb virágok kékek, és az emberi szemek közül is a kékek a legszebbek. Képzelden el egy sárga szemű embert... brr... vagy sárga vizet! Egyáltalán, hogy mer megszólalni mellettem!</i></p> <p>-lapcsere-</p> <p>– <i>Mindig tudtam, hogy nagyon közönséges, de hogy ennyire! Mégiscsak túlzás! Még hogy a kék virágok a legszebbek! Látott már maga kankalint? Meg őszi erdőt? Maga túl mohó. Beszínezi az egész eget meg a tengert, csupa kék mindenütt. Unalmas. Én mértéktartó vagyok, sohasem válok unalmassá... Kérem, ez mégiscsak disznóság, most már egészen belém mászik... Árnyalatokban rejtőzöm, kis foltokban jelenek meg. S egyébként is, ha nem tudná, én az Okker családból származom.”</i></p> <p>-lapcsere-</p>	
1 p	<p>d, Tetőpont</p> <p>„– <i>Okker?! Erre vág fel! Az is egy család? Az én őseim sokkal előkelőbbek, például sohasem lenne közülük senki olyan tolakodó, mint maga! Tudja meg, hogy én Ultramarin vagyok.”</i></p>	
1 p	<p>e, Megoldás</p> <p>„– <i>Hah! – kezdte a replikát egy színészi felkiáltással a Sárga, akkor különben már rég összefolyt a két festékpötty, de nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a kisfiú, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:</i></p> <p>-lapcsere-</p>	

	<p>– <i>Nicsak, milyen szép zöld pötty!</i>”</p> <p>5. A tevékenység lezárása átvezetése, továbbélése</p> <p>a, Újra mesélés</p> <p>b, Játék a színes kishajókat ábrázoló mátrix játékkal.</p> <p>c, Közös játék a színeket ábrázoló dooble kártyajátékkal.</p> <p>d, Színes pamacsok szín szerinti kiválogatása</p>	<p>A mese elmondása után a gyermekek kérésének megfelelően újra mondás.</p>
--	---	---

Reflexió: Lázár Ervin: A kék meg a sárga című meséjét második alkalommal, papírszínház as előadásmóddal adtam elő a gyermekeknek. Az óvodáskorú gyermekek beszédének fejlesztésében nagy jelentősége van a képeknek, nagymértékben segítik az önálló szövegalkotást. A papírszínház módszere a szövegértő képesség fejlesztésének rendkívül hatásos módszere, amely fejleszti a koncentrációs és a megfigyelőképességet.

A tevékenységet az előzőhöz hasonlóan beszélgetéssel indítottuk. Először azt kérdeztem a gyermekektől, hogy „Ki az, aki volt már színházban?” Szinte minden kéz a magasba emelkedett és a gyermekek nagy örömmel kezdték mesélni színházi élményeiket. Elmondták, hogy az óvodai csoporttal és az óvónénikkel közösen milyen színházi előadásokat néztek már meg és boldogan újságolták el, hogy idén ősszel is mennek majd színházba. Beszélgettünk arról, hogyan viselkedünk a színházban és hogyan öltözünk fel, ha színházba megyünk. Tetszett a gyerekeknek az, hogy eljátszottam előttük hogy „Jaj, valamit elfelejtettünk!” Ki tudná megmondani, hogy mit? Egy cserfes kislány rögtön kitalálta, hogy a jegyeket, hiszen belépőjegy nélkül nem engednek be minket a színházba. Gyorsan odaszaladtam az óvónői asztalhoz és kezembe vettem az előre odakészített színházjegyeket. Megkértem a gyermekeket, hogy mindenki hozzon magával egy széket, és tegyék félkör alakban a szőnyeg köré. Kiosztottam a jegyeket, amelyeket a gyermekek megköszöntek, és aki megkapta az le is ültetett a helyére. Egy asztalt húztam a félkörben ülő óvodás kisgyermekkel szemben, behoztam a papír színház dobozát és úgy helyeztem el az asztalon, hogy mindenki jól láthassa. Csodálkozva fogadták, csak nézték, senki nem szólalt meg. Megkérdeztem, hogy szerintük mit tud ez a

doboz. Sajnos nem kaptam választ a kérdéseimre, az óvodások meglepettségükben meg sem szólaltak. Új dolog volt ez számukra, még sohasem találkoztak ezzel a mesélési módszerrel. Közöltem a gyermekekkel, hogy ez a varázslatos doboz lesz a mi színházunk és elmesél nekünk egy mesét két festékpettyről. „Nézzétek csak mit tud ez a doboz!” Lassan kinyitottam és széttártam a papírszínház oldalait. Mozdulataimat néma csendben figyelték a gyermekek, többen elmosolyodtak, amikor meglátták a mese első oldalát, többeknek tátva maradt a szája az egész mese alatt. A papírszínházzal való meséléskor a lapok cseréje fejt ki drámai hatást. Igyekeztem a mesének megfelelően késleltetni vagy gyorsítani a lapok kihúzását, figyeltem rá, hogy a képek felfedezése mindig igazodjon a szövegmondáshoz. (2.kép)

Lázár Ervin meséjének papírszínházas elmeséléséhez saját magam készítettem el az oldalakat, amely a csoportba járó gyermekeknek és óvodapedagógusainknak is nagyon tetszett. A sajátos elkészítés így még egyedibbé tette a tevékenységet.

2. kép: A Kék meg a Sárga című mese papírszínházas előadása (saját kép)

A sárga szín egyik jellegzetes válaszával, a felkacagás résznél ismét beleszóttam a mese szövegébe egy gúnyos „ha, ha, ha” nevetést, ami az előző meséléshez hasonlóan ismét megmosolyogtatta a gyermekeket. A „képzeld el egy sárga szemű embert, brr vagy sárga vizet” sor ismét nagyon tetszett a gyermekeknek, itt már halk nevetések is hallatszottak. Az utolsó előtti gondolatnál a „hah” felkiáltásnál két kislány nevetett fel halkán, majd egymásra nézve mosolyogtak. A történet végeztével a gyerekek csak csendben néztek rám, egyikük sem szólalt meg, ami nagyon meglepett, a gyermekeknél ez általában szokatlan. Az új szituáció, ez az új mesélési forma így hatott rájuk, olyan volt, mintha megijedtek volna a papírszínház keretétől. Engem is nagyon megdöböntett a reakciójuk, illetve ez a reakció, de gyorsan feleltem döbbenetemből és elkezdtek megtapsolni az előadást. A taps után sem közeledtek

a mesélési eszközhöz, így mosolygós arccal, kedvesen, lágy hangon felhívtam a figyelmüket, hogy ha szeretnék, nyugodtan közelebb jöhetnek, megnézhetik a varázslatos dobozt, nem bánt senkit. Szépen, lassan közelebb jöttek, megnézték, felfedezték, hogyan nyílik ki és záródik össze a doboz, majd kérésükre újra elmeséltem a mesét, ami alatt az előzőhöz hasonlóan szinte néma csendben voltak a gyermekek, minden figyelmük a mesére összpontosult.

A mesélés végeztével megkérdeztem a gyerekektől, hogy ilyennek képzeltek-e el a festékpettyeket. Néhány igenlő válasz mellett egy kisfiú megjegyezte, hogy ő sokkal kisebbnek gondolta, hiszen ezek olyan nagyok, az egész lapot elfoglalják. A tevékenység után következett a mindennapos gyümölcs elfogyasztása, így a mosdóba menet, még aki szerette volna, lehetősége nyílt megnézni a papírszínházat. Egy kislány, aki fizikálisan nem nagyon közeledett a doboz felé, csak távolból figyelte, odajött hozzám és azt mondta: Szép ez a doboz! A csoport óvónőivel közösen egyaránt azon a véleményen voltunk, hogy ez a mesélési módszer nagyon új volt még a gyerekek számára, ezért is fogadták ekkora csodálattal és hallgatták végig a mesét ilyen nagy csendben. Az óvónőket is nagyon megfogta ez a mesélési lehetőség, és hogy mit váltott ki a gyermekekből, ezért el is határozták, hogy a jövőben ők is kipróbálják ezt a mesélési módszert.

3.2.3. Mesepárnás mesélés

Az alábbiakban bemutatom a mesepárnával, mint mesélési eszközzel történő mesélési forma tevékenységének tervezetét.

Tevékenység helye: Nagyrécei Tündérbert Óvoda és Bölcsöde

Foglalkozó neve: Horváth Júlia

Korcsoport: részben osztott nagycsoport, 4-6 évesek

Tevékenység tárgya: Irodalmi nevelés, Mese

Tevékenység szervezeti formája: játékba integrált kezdeményezés

Tevékenység tartalma, témája: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga

A tevékenység előzménye:

- Színekről szerzett eddigi ismeretek, környezetünk színeinek megfigyelése, összehasonlítása.
- Színekhez kapcsolódó kísérlet elvégzése, megfigyelése. Két pohár közül az egyikbe sárga festékkel színezett vizet, a másikba kék festékkel színezett vizet teszünk. A két pohár közé egy üres poharat helyezünk. A színes vizet tartalmazó poharakba egy-egy papírzsebkendőt helyezünk, amelyeknek a másik végét a köztes, üres pohárba helyezzük.

Megfigyeljük a kísérlet eredményét, hogy a zsebkendők elszíneződésével a középső pohárban zöld színű folyadék fog megjelenni.

A tevékenység feladatai:

Didaktikai feladat: Kulturális élményen keresztül gazdagodjon a gyermekek érzésvilága, önkifejező képessége. Ösztönző tevékenység biztosítása, amely elősegíti a kreativitás fejlődését. Nyugodt légkör és megfelelő hely biztosítása.

Képesség-és készségfejlesztés:

- A nyelvi, kulturális és a szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Esztétikai, művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése.
- Az előzetes ismeretek, képzelet előhívása.
- Hallás utáni szövegértés fejlesztése, szókincsbővítés.

Nevelési feladatok:

- Közösségi nevelés: közös tevékenység öröme
- Esztétikai nevelés: a szép iránti fogékonyság kialakítása, kíváncsiság felkeltése az irodalmi művek iránt
- Anyanyelvi nevelés: A gyermek élmény és tapasztalatgazdagságának biztosítása változatos beszédhelyzetekkel, szókincsbővítés, aktív szókincs használata.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés

Eszközök: mesepárna, kísérlethez szükséges poharak, festékek, papírzsebkendők

3. tervezet: Mesepárnás tevékenység részletes kidolgozása

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
1p	<p>1. Szervezési feladatok</p> <p>Mesepárna bevitele a csoportszobába.</p> <p>2. Motiváció</p> <p>Az új mesélési eszköz motivációs eszköznek is kiváló, azonnal felkelti a</p>	<p>Kötetlen szervezeti keret.</p> <p>Ne zavarja a gyerekeket a szabadjátékban.</p> <p>Érdeklődést vált ki a gyermekekből.</p>

2p	<p>gyermek érdeklődését, figyelmét és a mesélő köré gyűlnek a gyermekek.</p> <p>3. Mesélési szándék bejelentése</p> <p>Szeretnék mesét mondani nektek két festékpöttyről, hozom is a mesepárnám.</p>	<p>A gyermekek érdeklődését felkeltő módon.</p> <p>A mese párnán két ecset szerepel, az egyik a végén kék festékes, a másik sárga festékes.</p>
2p	<p>4. A mese bemutatása</p> <p>Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga</p> <p>a, Bevezetés</p> <p><i>„Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.”</i></p>	<p>Kék és sárga festékpötty felhelyezése középre.</p>
8p	<p>b, Bonyodalom</p> <p><i>„ – Nem menne kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék.</i></p> <p><i>– Menjjen maga – válaszolta a Sárga –, s különben is, talán köszönne!</i></p> <p><i>Ezzel hátat is fordított volna, mert a Kéket parasztos színnek tartotta – csak hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert sem odébb menni, sem hátat fordítani nemigen tudnak.”</i></p> <p>c, Kibontakozás</p> <p><i>„ – Még hogy én köszönjek?! Egy Sárgának! – morgott fitymállóan a Kék, és bizonyára lebiggyesztette volna a szája szélét, ha lett volna neki.</i></p> <p><i>– Talán csak nem azt akarja mondani, hogy nekem kellene előre köszönnöm?</i></p> <p><i>– De azt. Ha nem látná, én a Kék vagyok!</i></p> <p><i>– Engedje meg, hogy fölkapagjak – mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen maga a legközönségesebb szín a világon, nem is lehet egy napon említeni velem... és legyen szíves, ne könyököljön az oldalamba.</i></p> <p><i>– Először is maga könyököl az én oldalamba, másodszor pedig én színezem az eget, a tengert, a vizeket, a legszebb virágok kékeket, és az emberi szemek közül</i></p>	<p>Két ecset levétele.</p> <p>Az eget, a vizeket, a kék virágokat, és a kék szemet ábrázoló elemek feltétele a</p>

	<p><i>is a kékek a legszebbek. Képzelden el egy sárga szemű embert... br... vagy sárga vizet! Egyáltalán, hogy mer megszólalni mellettem!</i></p> <p><i>– Mindig tudtam, hogy nagyon közönséges, de hogy ennyire! Mégiscsak túlzás! Még hogy a kék virágok a legszebbek! Látott már maga kankalint? Meg őszi erdőt? Maga túl mohó. Beszínezi az egész eget meg a tengert, csupa kék mindenütt. Unalmas. Én mértéktartó vagyok, sohasem válok unalmassá... Kérem, ez mégiscsak disznóság, most már egészen belém mászik... Árnyalatokban rejtőzöm, kis foltokban jelenek meg. S egyébként is, ha nem tudná, én az Okker családból származom.”</i></p> <p>d, Tetőpont</p> <p><i>„– Okker?! Erre vág fel! Az is egy család? Az én őseim sokkal előkelőbbek, például sohasem lenne közülük senki olyan tolakodó, mint maga! Tudja meg, hogy én Ultramarin vagyok.”</i></p> <p>e, Megoldás</p> <p><i>„ – Hah! – kezdte a replikát egy színészi felkiáltással a Sárga, akkor különben már rég összefolyt a két festékpötty, de nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a kisfiú, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:</i></p> <p><i>– Nicsak, milyen szép zöld pötty!”</i></p> <p>5. A tevékenység lezárása átvezetése, tovább élése</p> <p>a, Újra mesélés</p> <p>b, A gyermekek is megpróbálkozhatnak a meséléssel, az elemek le és felhelyezésével.</p>	<p>mesepárnára a mese szövegének megfelelően.</p> <p>Sárga színű kankalint és az őszi erdőt szemléltető elemek felhelyezése.</p> <p>Zöld színű festékfolt felhelyezése a mesepárna közepére.</p> <p>A mese elmondása után a gyermekek kérésének megfelelően újra elmondom a mesét.</p> <p>Gyerekek helyezik a mesepárnára a mese történéseit ábrázoló részeket.</p>
--	---	---

Reflexió: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének harmadik előadásmódjának a mesepárnás mesélést választottam, amelyhez saját kezűleg készítettem el a mesepárnát. A mesélési eszköz elkészítése során nagy hangsúlyt fektettem az esztétikusságra. Kerültem a túlzásfolttságot, egyszerű formákkal dolgoztam, a kék és a sárga szín több árnyalatát is használtam. A mesepárna kivitelezésének egyszerűségében rejlik a nagyszerűsége. A gyermekek számára teljes mértékben érthető volt az általam elkészített mesei elemek szimbolikája.

A tervezés során alaposan átgondoltam a tevékenységben alkalmazni kívánt módszereket, eljárásokat. Az előző tevékenységekhez hasonlóan beszélgetés követte a szabadjátékból indított motiválást. A közös tevékenység örömeinek érdekében minden gyermeket kedves szóval invitáltam, hogy irodalmi élményt nyújthassak minden kisgyermeknek és gazdagodhasson élményviláguk. A tevékenységet megelőzően egy az óvodások számára nagyon érdekes kísérletet végeztünk kék és sárga színű vízzel, amelyekből egy papír zsebkendő segítségével zöld szín megjelenését figyelhettük meg.

A gyermekek már a harmadik mesélés tevékenység napjának reggelén izgatottan kérdezték, hogy: Ma is fogsz mesélni? Ma is a festékes mese lesz? Pozitívumnak tekintem, hogy már várták a mesélést érdeklődtek iránta, és Lázár Ervin meséje iránt is kialakult bennük az érdeklődés.

3. kép: Lázár Ervin meséjének mesepárnás feldolgozása (saját kép)

Amint elkezdünk a színekről beszélgetni már hozták is a széküket a szőnyeg köré, hiszen az előző alkalmakkor is úgy hallgatták a mesét. Először megkérdeztem a gyermekeket, hogy ki tudná elmesélni miről szólt a mese, amit ezelőtt már kétszer elmeséltem. Több kisgyerek is szívesen megosztotta velem és társaival, a mesével kapcsolatos emlékeit. A legtöbb válasz

tartalmazta azt, hogy két festékpöttyről szólt, akik beszélgettek egymással. Sokan emlékeztek arra, hogy miket soroltak fel a festékpöttyök önmaguk jellemzéseként, megemlítették a vizet, hogy milyen lenne a sárga víz, a kék víz az a jó; az eget; az őszi erdőt, hogy ősszel a falevelek sárgák. Szinte minden válasz tartalmazta azt, hogy a két festékfolt összefolyt. Egy kislány megjegyezte, hogy múltkor egy ládikó volt és abban láttuk a mesét.

Közöltem velük, hogy most másképp fogjátok látni. Van nekem egy mesepárnám. Láttatok már ilyet? Az összes gyermek válasza nem volt, volt, aki szóban közölte és volt, aki a feje jobbra-balra mozgatásával jelezte, mindez látható a 3. képen. Majd a mese következett, amelyet csendben hallgattak, habár ismert volt számukra a mese, mégis végig figyelemmel kísérték.

Ennél a mesélésnél már több reakciót figyelhettem meg a gyermekcsoporton. Többször össze-össze néztek társaikkal, elmosolyodtak, elcsodálóztak, néha megszólaltak. Egy kislány amint meglátta a kék hullámokat ábrázoló képet felkiáltott, hogy ott a tenger. A mese végeztével, az utolsó mondat után, amelyet jól kihangsúlyozva, lágy hangon, mosolyogva mondtam a gyermekek maguktól elkezdtek tapsolni. Megkérdeztem, hogy szeretnék-e közelebről megnézni a mesepárnát. Nagyon lelkesek voltak, mindegyikük szerette volna alaposan szemügyre venni, így körbe adtuk. A párna kivitelezésével kapcsolatban egy kisfiú megjegyezte, hogy a két festékpötty elbújt a zöldbe, egy másik kisgyerek figyelmét a virágok keltették fel, nagynak tartotta őket. Míg körbe ért a mesepárna, és mindenki a kezébe vehette beszélgettünk a párnáról, a színekről, a meséről, megkérdeztem, hogy ha ők lennének most az a kisfiú, aki éppen fest, mit festenének.

A mesepárnán az elemek tépőzárral való levétele, feltétele nagyon elnyerte az óvodások tetszését, szívesen próbálgatták, levették és feltették őket. A mesélési eszköz puhaságát is néhány gyermek felfedezte és megölelték, ráhelyezték a fejüket, az egyik kislány haza is szeretne vinni.

3.2.4. Festéssel egybekötött mesemondás

Az alábbiakban bemutatom a festés közbeni mesemondás tevékenységének tervezetét.

Tevékenység helye: Nagyrécei Tündérbert Óvoda és Bölcsöde

Foglalkozó neve: Horváth Júlia

Korcsopott: részben osztott nagycsoport, 4-6 évesek

Tevékenység tárgya: Irodalmi nevelés, Mese

Tevékenység szervezeti formája: játékba integrált kezdeményezés

Tevékenység tartalma, témája: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga mese, festéssel egybekötött mesélése

A tevékenység előzménye:

- Játék: Különböző színű kupakokból kell kiválogatni a kékeket, a sárgákat, és a zöldeket.
- Közös játék: Álljon fel az, akin van az elhangzott színű ruhadarab. Hozzon mindenkinek szíves a kosaramba egy zöld tárgyat, játékot.
- Festés közben a különböző színek összemosása, világosítása, sötétítése.

A tevékenység feladatai:

Didaktikai feladat: A mesei elemek érzékeltetése a színes előadásmóddal. Ismerkedés a mesélés közbeni festéssel, mikor a mesélő a mese mondása közben festi le a gyermekek számára is jól láthatóan a mese történéseit. Nyugodt légkör és megfelelő hely biztosítása.

Képesség-és készségfejlesztés:

- A nyelvi, kulturális és a szociális kompetenciák alakítása, fejlesztése.
- Képi figyelem fejlesztése. Színek megismerése, megnevezése, kiválogatása. Színek egymásba olvadásának megfigyelése, színárnyalatok megnevezése.
- Vizuális tevékenység élményszerű alkalmazása.
- Hallás utáni szövegértés fejlesztése, szókincsbővítés.

Nevelési feladatok:

- A mese szereplőinek, cselekményének megismerése, mondanivalójának, üzenetének megismerése.
- Közösségi nevelés: közös tevékenység öröme. A barátság, tisztelet, egyenlőség fontossága, a mese cselekményeinek felidézésével.
- Esztétikai nevelés: a szép iránti fogékonyság kialakítása, kíváncsiság felkeltése az irodalmi művek iránt
- Anyanyelvi nevelés: A gyermek élmény és tapasztalatgazdagságának biztosítása változatos beszédhelyzetekkel, szókincsbővítés, aktív szókincs használata.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés

Eszközök: színes kupakok, festékek, ecsetek, rajztábla, A/3-as méretű papír

4. tervezet: A festés közbeni mesemondás tevékenységének részletes kidolgozása.

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2p	<p>1. Szervezési feladatok</p> <p>A lappal ellátott rajztábla bevitele a csoportszobába, kék és sárga színű festék előkészítése a tábla elé egy asztalra, ecsetekkel ellátva.</p>	<p>Kötetlen szervezeti keret.</p> <p>Ne zavarja a gyerekeket a szabadjátékban.</p>
2p	<p>2. Motiváció</p> <p>A mese eddig hallott különböző mesélési módjainak megbeszélése. Hogyan meséltem el ezelőtt ezt a mesét? Emlékeztek még? Ki tudná megmondani eddig milyen eszközök segítségével meséltem nektek?</p> <p>Az új mesélési forma motivációnak is kiváló, azonnal felkelti a gyermekek érdeklődését, figyelmét és a mesélő köré gyűlnek a gyermekek.</p>	<p>Érdeklődést vált ki a gyermekekből.</p>
15p	<p>3. Mesélési szándék bejelentése</p> <p>Ma egy újabb mesélési móddal mesélem el nektek ezt a mesét.</p> <p>4. A mese bemutatása</p> <p>Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga</p> <p>a, Bevezetés</p>	<p>A gyermekek érdeklődését felkeltő módon.</p>

<p>„Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.”</p> <p>b, Bonyodalom</p> <p>„ – Nem menne kicsit távolabb? – mondta ingerülten a Kék.</p> <p>– Menjen maga – válaszolta a Sárga – , s különben is, talán köszönne!</p> <p>Ezzel hátat is fordított volna, mert a Kéket parasztos színnek tartotta – csak hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert sem odébb menni, sem hátat fordítani nemigen tudnak.”</p> <p>c, Kibontakozás</p> <p>„ – Még hogy én köszönjek?! Egy Sárgának! – morgott fitymállóan a Kék, és bizonyára lebiggyesztette volna a szája szélét, ha lett volna neki.</p> <p>– Talán csak nem azt akarja mondani, hogy nekem kellene előre köszönnöm?</p> <p>– De azt. Ha nem látná, én a Kék vagyok!</p> <p>– Engedje meg, hogy föl kacagjak – mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen maga a legközönségesebb szín a világon, nem is lehet egy napon említeni velem... és legyen szíves, ne könyököljön az oldalamba.</p> <p>– Először is maga könyököl az én oldalamba, másodszor pedig én színezem az eget, a tengert, a vizeket, a legszebb virágok kékek, és az emberi szemek közül is a kékek a legszebbek. Képzelsen el egy sárga szemű embert... brr... vagy sárga vizet! Egyáltalán, hogy mer megszólalni mellettem!</p> <p>– Mindig tudtam, hogy nagyon közönséges, de hogy ennyire! Mégiscsak túlzás! Még hogy a kék virágok a legszebbek! Látott már maga kankalint? Meg őszi erdőit? Maga túl mohó. Beszínezi az egész eget meg a tengert, csupa kék mindenütt. Unalmas. Én mértéktartó vagyok, sohasem válok unalmassá... Kérem, ez mégiscsak disznóság, most már egészen belém mászik... Árnyalatokban rejtőzöm, kis</p>	<p>Egy kék és egy sárga festékpötty felfestése a papírra.</p> <p>Kék és sárga színű, összekönyöklő pálcikaember megfestése, az előzőleg megfestett festékpöttyök a pálcika emberek fejei lesznek.</p> <p>Sárga figurának mosolygós száj festése.</p> <p>Az összeérő könyökök kihangsúlyozása újra átfestéssel.</p> <p>A lap felső részét kékre festem, az szimbolizálja az ég kékségét. A lap alsó részén a víz megfestése késsel. A lap közepén virágforma festése. A kék pálcikaembernek a szemek megfestése.</p> <p>Sárga figuráknak is szemek festése.</p> <p>A kék virág átfestése sárgával.</p> <p>Ég és tenger átfestése sárgával.</p>
--	---

<p><i>foltokban jelenek meg. S egyébként is, ha nem tudná, én az Okker családból származom.”</i></p> <p>d, Tetőpont</p> <p><i>„– Okker?! Erre vág fel! Az is egy család? Az én őseim sokkal előkelőbbek, például sohasem lenne közülük senki olyan tolakodó, mint maga! Tudja meg, hogy én Ultramarin vagyok.”</i></p> <p>e, Megoldás</p> <p><i>„ – Hah! – kezdte a replikát egy színészi felkiáltással a Sárga, akkor különben már rég összefolyt a két festékpötty, de nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a kisfiú, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:</i></p> <p><i>– Nicsak, milyen szép zöld pötty!”</i></p> <p>5. A tevékenység lezárása átvezetése, tovább élése</p> <p>a, Újra mesélés</p> <p>b, Játék színes festékfoltokat ábrázoló dooble kártyajátékkal.</p>	<p>Könyökök újbóli átfestése, már megjelenik a zöld szín.</p> <p>Zöld festékfolt kihangsúlyozása a lap közepén.</p> <p>A mese elmondása után a gyermekek kérdésének megfelelően újra mondás.</p> <p>Közös játék élménye.</p>
---	--

Reflexió: A festéssel egybekötött mesélés tevékenység tervezésére és előkészítésére nagy figyelmet fordítottam. Kiemelt célom volt, hogy a mesehallgatás közbeni festés úgy valósuljon meg, hogy minden gyermek számára jól látható és érthető legyen. A cél érdekében a festéshez A3-as méretű papírt, vastagabb ecseteket és egy álló rajztáblát használtam. A tábla magasságának és a lap méretének köszönhetően a szőnyeg körül, megfelelő távolságból ülve is jól láthatták a mese éppen festett történéseit. Az A3-as méretű lapot mágnesek segítségével előre rögzítettem a rajztáblához. A tevékenység során a tábla elé egy terítővel leterített asztal került, amely segítségemre volt a kék és a sárga színű festékek elhelyezésében.

Az előzőekhez hasonlóan a délelőtti szabadjáték során is lehetőség volt a színekkel kapcsolatos játékok játszására. Például különböző színű kupakokból lehetett kiválogatni a kékeket, a sárgákat és a zöldeket. Festés alkalmával a színek összemosásával kísérleteztünk, világosítottuk és sötétítettük is a színeket. A gyerekek élvezték ezt a játékot, a végén nagy örömmel hasonlították össze a kapott eredményeket. A tevékenység alkalmával az irodalmi élménynyújtás céljából a szabadjátékból indított motiválás módszerét alkalmaztam. A közös játék alkalmával mindenki helyet foglalt egy széken, mindig annak kellett felállnia, akin volt az éppen elhangzott színnel megegyező színű ruhadarab. A gyermekek érdeklődését felkeltette és fenntartotta ez a játék. Lelkesen nézegették saját maguk és társaik ruhadarabjainak színét.

Ismét feltettem a kérdést az óvodásoknak, hogy emlékeznek-e, miről szólt az a mese, amit már többször is elmeséltem, és fel tudnák-e sorolni, hogy eddig hogyan meséltem el ezt a mesét. Továbbra is jónéhány kisgyermek fel tudta eleveníteni a mese szereplőit és cselekményét. Érdekesnek tartom, hogy az eddigi meséléssel kapcsolatban egyetlen egy kisgyermek se említette meg a legelső mesélést, amely során eszközök nélkül meséltem el Lázár Ervin meséjét. Egy kisfiú megjegyezte, hogy volt, amikor a varázsdoboz mesélt, egy kislány felszólalt, hogy volt, amikor matricák voltak, mire a társai azonnal kijavították, hogy az egy mesepárna volt. Megkérdeztem továbbá, hogy mi tetszett ezekben a mesélésekben a legjobban. Egy kisfiú, aki eddig mindig szívesen emlékezett vissza, osztotta meg velünk a mese történéseit, és mindig aktív volt, ez alkalommal is szintén lelkesen válaszolt, hogy „Az volt a legjobb, mikor az a doboz volt, és az tetszett, hogy változtak a lapok, amiken rajta volt a mese!” Mikor már minden óvodás, aki szeretett volna, válaszolt a kérdéseimre, bejelentettem, hogy ma is ezt a mesét fogjuk meghallgatni, csak ma kicsit másképpen. Egyesével kezdtem el az előre bekészített eszközök középre helyezését. Először az álló, lappal ellátott rajztáblát vittem be, amire az összes gyermek felfigyelt, hatalmas ujjongásba kezdtek, elkezdték kiabálni, hogy „Festőállvány!”, „Nézzétek, egy festőállvány!” Egy kisfiú, miközben vittem be a rajztáblát, lelkesen, megdöbbenve a székéről felállva kiáltotta, hogy „Tudtam, én tudtam, hogy tényleg léteznek a festékpöttyök!”

Majd elé húztam az asztalt és közöltem a gyerekekkel, hogy ügyesek voltak, felismerték, hogy ez egy festőállvány. „Most úgy mesélek a festékpöttyökről, hogy közben meg is festem őket!” A legtöbb gyerek szája tátva maradt a döbbenet következtében, néhányan el is mosolyodtak, izgalom ült ki az arcukra. Egy-két gyermek csodálkozva kérdezte, hogy „De azt hogyan?”, „Olyat is lehet?” válaszoltam nekik, hogy „Természetesen lehet, csak hát nekünk hiányzik valami nagyon fontos, amivel festeni lehet. Meg tudjátok mondani, hogy mi az, ami hiányzik?” Újabb örömteli zsvivaj tört ki, a gyermekek lelkesen válaszolták, hogy „Festék”, így a festékeket

és ecseteket elhelyeztem a tábla előtti asztalon. A festőállványként funkcionáló rajztábla mögött úgy helyezkedtem el, hogy a félkörben ülő gyerekek mindegyike jól láthasson, ne takarjam el festés közben a készülő képet. A mese szövegéhez és cselekményéhez igazodva, a mese mondása közben festettem a képet.

Először csak egy kék és egy sárga festékfoltot festettem a papírra, majd kék és sárga színű, összekönyöklő pálcikaembereket, amelyeknek az előzőleg festett festékfoltok lettek a fejeik. Az „Engedje meg, hogy föl kacagjak.” résznél a sárga figurának mosolygós száját alkottam. A lap felső részét kékre festettem, ez szimbolizálja az ég kékségét, a lap alsó részén pedig, szintén kék színnel vizet festettem, majd a lap közepére egy kék virágforma került, és a pálcikaember szemének kék színét is kiemelttem. Ezután a sárga figurának is szemet festettem, sárga színnel átfestettem a kék virágot és a tengert. Ekkor már a festékek összemosásával elkezdett kirajzolódni a zöld szín, amit az óvodások észre is vettek, és szóvá is tettek a mese közben. A történet utolsó mondatánál a „Nicsak, milyen szép zöld pötty!”-nél, a lap közepén, további kék és sárga festékek felvitelével kihangsúlyoztam a zöld színt, ami a 4.képen látható.

E tevékenység során már lényegesen több reakció volt megfigyelhető a gyermekcsoporton.

4. kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének festéssel egybekötött mesélése (saját kép)

Végig nagyon figyeltek, voltak pillanatok, amikor némán, tátott szájjal, szinte mozdulatlanul nézték és hallgatták a történeteket, viszont az előzőekhez képest sokkal többször felnevettek, elmosolyodtak a mese közben. Többször meg is szólaltak, például mikor először kezdett látszani a zöld szín. A mese alatt nem egy alkalommal hangzottak el „Azta” és a „Hú” reakciók. A végén megjegyezték, hogy tényleg olyan szép ez a zöld pötty, mint ahogyan a kisfiú mondta

a mesében. Érdekesnek tartom, hogy a lebiggyesztette szó hallatán ismét jóízűen felnevettek, akárcsak az eddigiekben. A mese végeztével a gyerekek közelebb jöttek, és közről is hosszú percekig nézegették az elkészült festményt. Többen megjegyezték, hogy „Ez jobb volt mint a másik!”, „Eddig ez volt a legjobb!”, így megkérdeztem az egész gyermeksoporttól, hogy mennyire tetszett nekik most ez a mesélés? Jobban tetszett-e esetleg, mint az eddigiek? Mi volt az, ami tetszett? Mi volt jó ebben a mesélésben? A csoportba járó gyermekek nagyon aktívak voltak a válaszadásban, lelkesebbek voltak, mint eddig bármikor. A gyerekek véleménye egyértelműen a tetszésüket fejezte ki, nagyon jónak ítélték meg ezt a mesélést. A gyermeksoport felénél is több kijelentette, hogy ez sokkal jobban tetszett az eddigieknél. Válaszaikat azzal indokolták, hogy: „Mert láttuk a festékpöttyöket!”, „Olyan volt, mintha te lennél a kisfiú, aki fest!”, „Szép volt a virág, a tenger, az ég, minden!”, „Láthattuk, hogy tényleg léteznek a festékpöttyök!”, „Én már tudtam, hogy mi következik a mesében és vártam, hogy hogyan fested le.”

Megállapítható, hogy ez a mesélési módszer nagyon megfogta a gyermekeket, elnyerte a tetszésüket, felkeltette és fenntartotta az érdeklődésüket és a figyelmüket.

3.2.5. Gyermekkel való dramatizálás

Az alábbiakban bemutatom a gyermekkel közös dramatizálás tevékenységének tervezetét.

Tevékenység helye: Nagyrécsei Tündérbert Óvoda és Bölcsöde

Foglalkozó neve: Horváth Júlia

Korcsopott: részben osztott nagycsoport, 4-6 évesek

Tevékenység tárgya: Mesedramatizálás

Tevékenység szervezeti formája: játékba integrált kezdeményezés

Tevékenység tartalma, témája: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga mese mozgásos dramatizálása

A tevékenység előzménye:

- Beszélgetés az eddigi mesélésekről. Beszélgetés magáról a meséről. Kinek mi a véleménye róla? Mit tanít nekünk ez a mese? Mire hívja fel a figyelmünket?
- Játék: Kartonból kivágott festőpalettán színfoltok szerepelnek, fa ruhacsipeszeken ugyanazok a színek szerepelnek, a feladat az, hogy a megfelelő színhez kell csíptetni a csipeszt.
- Játék színes festékfoltokat ábrázoló dooble kártyával.
- Szabadjátékok és séta alkalmával a színek megfigyelése.

A tevékenység feladatai:

Didaktikai feladat: A gyermekek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása. A gyermekek meghallgatása, kérdéseik támogatása, kérdéseikre válaszadás. Szókincsbővítés és aktív szókincs használata, érzelmi ráhangolódás a mesére, dramatizálásra.

Képesség-és készségfejlesztés:

Gondolkodás, figyelem, emlékezet és képzelet valamint beszéd és beszédértés, kifejezőképesség és a kommunikációs képesség fejlesztése.

Nevelési feladatok:

- Közösségi nevelés: közös tevékenység öröme. A barátság, tisztelet, egyenlőség fontossága, a mese cselekményeinek felidézésével. A közösségi érzés erősítése átéléssel, együttes élmény nyújtása az egymás iránti megbecsülésre, türelemre nevelés.
- Anyanyelvi nevelés: A gyermek élmény és tapasztalatgazdagságának biztosítása változatos beszédhelyzetekkel, szókincsbővítés, aktív szókincs használata.
- Erkölcsi érzelmek és az önkontrol fejlesztése.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: Szabadjátékból indított motiválás, irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés

Eszközök: kék, sárga és zöld színű körülbelül A/4-es méretű, festékpötty formájú kartonlapok.

5. tervezet: A gyermekekkel való közös mesedramatizálás tevékenységének részletes kidolgozása

A tevékenység kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2p	<p>1. Szervezési feladatok</p> <p>Csoportszoba szellőztetése, megfelelő hely előkészítése, asztalok félretolása, színes kartonlapok bekészítése a csoportszobába.</p> <p>2. Motiváció</p> <p>Beszélgetés a színekről.</p>	<p>Kötetlen szervezeti keret.</p> <p>Ne zavarja a gyerekeket a szabadjátékban.</p> <p>Érdeklődést vált ki a gyermekekből.</p>

2p	<p>Szeretnétek újra szín keresőset játszani? Mondok egy színt, olyan tárgyat kell keresni a csoportszobába.</p>	
25p	<p>3. Megvalósítás</p> <p>Ismertettem a gyerekekkel hogyan fogjuk közösen eljátszani a mesét.</p> <p>3 csoport alakítása, a kék, a sárgák, és a zöldek.</p> <p>Szerepek megbeszélése. Ki melyik szín csoportjába szeretne szerepelni? Aki nem szeretne szerepelni ők lesznek a nézőközönség.</p> <p>Mindenki kap egy színes körülbelül A/4-es méretű, festékpötty formájú kartonlapot, azt kell a kezében maga előtt tartania. Választunk egy mesélőt és kiválasztjuk a festő kisfiút, akinek az ecsetjéről a festékpöttyök lehullanak.</p> <p>Egyik oldalra a kék állnak, melljük a sárgák, mögöttük pedig a zöldek guggolnak.</p> <p>A mese:</p> <p>Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga</p> <p>a, Bevezetés</p> <p><i>„Egyszer két festékpötty – egy kék meg egy sárga – egymás mellé esett a papírra. Egészen közel, a szélük összeért.”</i></p> <p>b, Bonyodalom</p>	<p>A gyermekek eldönthetik, melyik csoportban szeretnének lenni, kihangsúlyozom számukra, hogy a mese újrajátszása alkalmával másik színként is kipróbálhatják magukat.</p> <p>Memória, türelem, társakkal való együttműködés fejlesztése.</p>

„ – Nem menne kicsit távolabb? –
mondta ingerülten a Kék.

– Menjen maga – válaszolta a Sárga –
, s különben is, talán köszönne!

Ezzel hátat is fordított volna, mert a
Kéket parasztos színnek tartotta – csak
hát ez a festékpöttyöknél nehéz ügy, mert
sem odébb menni, sem hátat fordítani
nemigen tudnak.”

c, Kibontakozás

„ – Még hogy én köszönjek?! Egy
Sárgának! – morgott fitymállóan a Kék,
és bizonyára lebiggyesztette volna a
szája szélét, ha lett volna neki.

– Talán csak nem azt akarja mondani,
hogy nekem kellene előre köszönnöm?

– De azt. Ha nem látná, én a Kék
vagyok!

– Engedje meg, hogy föl kacagjak –
mondta gúnyosan a Sárga –, hiszen
maga a legközönségesebb szín a világon,
nem is lehet egy napon említeni velem...
és legyen szíves, ne könyököljön az
oldalamba.

– Először is maga könyököl az én
oldalamba, másodszor pedig én
színezem az eget, a tengert, a vizeket, a
legszebb virágok kékek, és az emberi
szemek közül is a kékek a legszebbek.
Képzelden el egy sárga szemű embert...
brr... vagy sárga vizet! Egyáltalán, hogy
mer megszólalni mellettem!

– Mindig tudtam, hogy nagyon
közönséges, de hogy ennyire! Mégiscsak
túlzás! Még hogy a kék virágok a
legszebbek! Látott már maga kankalint?
Meg őszi erdőt? Maga túl mohó.
Beszínezi az egész eget meg a tengert,
csupa kék mindenütt. Unalmas. Én
mértéktartó vagyok, sohasem válok
unalmassá... Kérem, ez mégiscsak
disznóság, most már egészen belém
mászik... Árnyalatokban rejtőzöm, kis
foltokban jelenek meg. S egyébként is, ha
nem tudná, én az Okker családból
származom.”

d, Tetőpont

„– Okker?! Erre vág fel! Az is egy
család? Az én őseim sokkal előkelőbbek,
például sohasem lenne közülük senki

<p><i>olyan tolakodó, mint maga! Tudja meg, hogy én Ultramarin vagyok.”</i></p> <p>e, Megoldás</p> <p><i>„ – Hah! – kezdte a replikát egy színészi felkiáltással a Sárga, akkor különben már rég összefolyt a két festékpötty, de nem volt ideje befejezni a mondatot, mert a kisfiú, akinek az ecsetjéről lehullottak, meglátta őket, és így szólt:</i></p> <p><i>– Nicsak, milyen szép zöld pötty!”</i></p> <p>A mesélő meséli a mesét, a megszólalásokat, kérdéseket, válaszokat a színeket képviselő gyermekcsoportok mondják.</p> <p>A mese végén a „Nicsak, milyen szép zöld pötty!” résznél a kék és sárga lapokat tartó gyerekek leguggolnak, mögöttük az eddig guggoló, zöld lapokat tartó gyerekek felállnak és a kisfiú mondja el az utolsó felkiáltást.</p> <p>4. A tevékenység lezárása átvezetése, tovább élése</p> <p>a, Újra játszás</p> <p>b, Filc anyagból készült színes halak horgászata. Csak a kékeket, a sárgákat és a zöldeket fogjuk ki.</p>	<p>Emlékezet, testséma, mozgáskoordináció fejlesztése.</p> <p>Dicséret, értékelés, pozitív kommunikációval.</p> <p>A mese eljátszása után a gyermekek kérésének megfelelően újrajátszás.</p> <p>Közös játék élménye, türelem, tolerancia, és finommotorika fejlesztése.</p>
--	---

Reflexió: Az utolsó mesélési mód volt a legösszetettebb, a tevékenység során a gyerekek már nem csak hallhatták és láthatták, hanem maguk is a mese részesévé válhattak a történet közös, mozgásos eljátszásával. Az előző napokhoz hasonlóan a csoportszobai és az udvari szabadjátékok során és a séták alkalmával is megfigyeltük a különböző színeket. Játsoztunk a színes festékfoltokat ábrázoló dooble kártyával, amelyet az óvodások maguktól is szívesen elővesznek és játszanak vele. Igyekeztem a tevékenységet úgy előkészíteni, hogy a gyermekek játékát ne zavarjam. A csoportszoba szellőztetésével indítottam, előkészítettem a színes kartonlapokat, majd az elegendő hely kialakításának érdekében az asztalokat félretoltam, amelyre már felfigyeltek a gyerekek, tudták, hogy ismét valami érdekeset fogunk csinálni, így kíváncsian várták a további történéseket.

Színkereső játékot játszoztunk, mondtam egy színt és egy megegyező színű, akár játékot, akár berendezési tárgyat kellett keresni. Először egyszerre keresgélt az óvodai csoportba járó összes gyermek, viszont magas létszámuknak köszönhetően ez kissé átláthatatlannak bizonyult, így a játék további részében név szerint néhány gyermek keresgélt egyszerre. Ez a variáció sikeresebb volt, a keresendő színen kívül, figyelniük kellett arra is, hogy hallják-e a nevüket. Kérdéseimre, hogy emlékeznek-e, a festékpöttyös mesét milyen formában láthatták legutóbb, lelkes válaszok érkeztek, szívesen mondták el, hogy a Lázár Ervin által írt történetet festés közben meséltem. Magáról a meséről is beszélgettünk, mely során az óvodások már nem bizonyultak annyira aktívnak, mint mikor az előző tevékenységről kellett beszélni, így ösztönzőként, bátorításként néhány rávezető kérdést tettem fel a gyerekeknek: „Mit tanít nekünk ez a mese?” „Mi a mese tanulsága?” „Mire hívja fel a figyelmünket?”. Így már egy-két gyermek keze a magasba emelkedett, de lényegesen kevesebb volt még mindig a lelkesedés. A válaszok a következők voltak: „A festékpöttyök leestek az ecsetről és veszekedtek!” „Lökdösték egymást.”. Majd ismételten egy kis rávezető segítséggel közösen arra jutottunk, hogy nem szabad lökdösni a másikat, nem jó, ha veszekszünk társainkkal. Egy kisfiúnak volt még egy remek hozzászólása, megállapítása, hogy: „Mindenki és minden szép és valamiben jó! Például a víz is szép, hogy kék, de ősszel a sárga levelek is szépek, a kék virág ugyanolyan szép volt, mint a sárga virág.”. Erről beszélgetve megállapítottuk, hogy valóban mindenki szép, és jó valamiben. Az emberek is olyanok, mint a színek, nem egyformák, különbözőek, másban tehetségesek, de ez így van jól, nekünk mindenkit el kell fogadnunk. Ha nem veszekedünk a

másikkal, mint a festékpöttyök, hanem közösen összefogunk, valami olyan szépet alkothatunk, mint a színek összekavarodásával létrejött zöld festékfolt.

Ismertettem a gyerekekkel, hogy hogyan fogjuk eljátszani a mesét. Néhány mindig lelkes és mindenben aktív kislányon és kisfiún kívül a gyermekcsoport többsége különösebb lelkesedést, örömet nem mutatott. Közreműködők voltak, szívesen részt vettek, de az előző tevékenység sikeréből kiindulva nagyobb aktivitásra számítottam. Három csoportot alakítottunk, voltak a kékek, a sárgák és a zöldek, két félénkebb kislány nem szeretett volna részt venni a mozgásos dramatizálásban, így ők lettek a nézőközönség. A többi huszonegy gyermek eldönthette, hogy melyik szín csoportjához csatlakozik. (5.kép) Kihangsúlyoztam számukra, hogy a mese újrarájátszása alkalmával másik színeként is kipróbálhatják magukat. Lázár Ervin: A Kék meg a

5. kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének rájátszása (saját kép)

Sárga című meséjének dramatizálásához egy egyedi, mozgásos mesefeldolgozást terveztem, hiszen kutatásom célja az volt, hogy élvezzék a közös tevékenységet a gyermekek, láthassam, hogy egy mese különböző módokon való elmesélése mit vált ki a gyermekekből. Nem állt szándékomban az óvodásokkal megtanítani a mese szövegét, de még így is, hogy csak az előző négy tevékenység alkalmával hallották a mesét, nagyon sokan megjegyezték, emlékezetből, maguktól mondták. A mozgással egybekötött mesefeldolgozást úgy terveztem, hogy mindenki kap egy színes, A4-es méretű kartonlapból kivágott festékfolt formát, azt maga előtt a kezében kell tartania. Egy kisfiú jelentkezett a festő kisfiú szerepére, ő a nézőközönség mellé ült, velük szemben helyezkedett el a többi szereplő gyermek. Egyik oldalon a kékek álltak, mellettük a sárgák, mögöttük pedig a zöldek guggoltak. Ismertettem a gyerekekkel, hogy én leszek a mesélő, nekik pedig a párbeszédés részeknél kell a szöveget utánam elismételniük. Kezdeként guggolva helyezkedtek el a gyermekek, én elkezdtem a mesét mondani, majd mikor kimondtam,

hogy „egy kék” felálltak a kékek, majd a „meg egy sárga” kimondása után felálltak a sárga festékfoltot tartó óvodások is. A tervezettekhez képest a gyerekek nagyon megleptek, a megszólalásokat, kérdéseket, válaszokat önállóan, emlékezetből mondták. Szerencsére mindegyik csoportban akadt egy-két bátrabb, magabiztosabb, nagyobb hangú gyermek, akiket követni tudtak társaik. A festékfoltok veszekedését a dramatizálás során a gyermekek mozgásukkal és mimikájukkal is bemutatták. Finoman egymásba könyököltek, fintorogtak, elnevelték magukat, a megfelelő szövegrészeket mérgesen, felemelt hanggal, durcás arckifejezéssel mondták. Nagy örömmre szolgált, hogy ezekre szinte nem is kellett a gyermekek figyelmét felhívni, saját maguktól jött, ezzel azt bizonyítva, hogy alaposan megfigyelték az előző mesélések alkalmával az én testbeszédemet, arcmimikámat, hanglejtésemet. Az utolsó mondatot a festő kisgyerekek vállalkozó kisfiú mondta, ami alatt a kékek és a sárgák leguggoltak, és a mögöttük eddig guggoló gyerekek felálltak és a kezükben tartott zöld festékpöttyöt ábrázoló kartonlapokat a magasba emelték. A mese eljátszásának végeztével az óvónénik és a nézőközönségként ülő két kislány is megtapsolta az előadást, a szereplő gyermekek pedig meghajoltak. Nagyon büszke voltam rájuk, megdicsértem őket, mert nagyon ügyesek voltak. Többen is szeretnék volna, ezért újra eljátszottuk a mesét. Néhány kisgyerek a második dramatizálásban már nem szeretett volna részt venni, így ők csatlakoztak a nézőközönséghez, de jó volt látni, hogy végig figyelték a játékot, többször is mondták a mese párbeszéd szövegrészeit a közönség soraiból is.

Összeségében a gyerekek élvezték a tevékenységet, érdeklődők, lelkesek, kitartók és végig közreműködők voltak.

3.2.6. A vizsgálat eredményeinek bemutatása

Ugyanazon a mese különböző dramatizációs formákban való elmesélése kapcsán feltételeztem, hogy nagyobb érdeklődést és több érzelmi megnyilvánulást vált ki a gyermekekből az összetettebb mesélési forma, ahol nemcsak hallhatják, hanem láthatják is a mese történéseit, illetve ha szerepvállalással saját maguk is a mese részesévé válhatnak.

A mesét először eszközök nélkül, hagyományos mesemondással meséltem el a gyerekeknek, utána papírszínház használatával, ekkor már csökkent a gyermekek képzeletének, fantáziájának szerepe, nem csak hallhatták, hanem láthatták is a mesét. A papírszínház eloadásmód él a késleltetés, fokozás funkciójával, mindezzel tükrözve dramatikus jellegét. A következő alkalommal a gyermekek Lázár Ervin meséjét egy mesepárna segítségével élvezhették. A hallott történet itt már nemcsak képi megjelenéssel, hanem térbeli ábrázolással is bővült,

fokozódott. Ezt követően a mese egy még összetettebb formában varázsolhatta el a gyermekeket. A mese hallgatása közben szemlélhették az események alakulását, a történések a mese szövegét követve, festve tárultak az óvodások elé. Az utolsó dramatizációs formában a gyermekek nemcsak mint szemlélődők, hanem mint aktív cselekvők is részt vehettek. Ez alkalommal közösen dramatizáltuk, játszottuk el a mesét.

A mesélési módok sorrendje nem véletlenszerű, azt tükrözi, hogy véleményem szerint a mesélési módok sorrendjében fog az óvodáskorú gyermekek érdeklődése, figyelme és érzelmi megnyilvánulása fokozódni.

Feltételeztem, hogy az eszközös mesélések és az egyszerű mesehallgatás között jelentős különbségek lesznek, a gyermekek érdeklődése, figyelme fokozódni fog, jobban megragadja őket, ha nemcsak hallhatják, hanem láthatják is a mesét. A negyedik mesélési mód bemutatása során, mesemondás közben festettem meg a mesét úgy, hogy a gyerekek számára is jól látható legyen. Azt gondoltam, e tevékenység során szintén nőni fog az érdeklődés és a gyerekek figyelme is kitartóbb lesz. Utoljára a gyerekekkel közösen dramatizáltuk el a mesét. Feltételeztem, hogy a mese közösen való eljátszása, a mese részesévé válása lesz az, ami a legnagyobb érdeklődést váltja ki a gyermekekből.

A gyermekek reakcióinak eltérései alapján szerettem volna az elemzést elvégezni, hogy igazolni vagy cáfolni tudjam a felvetésemet.

Feltételezésem az volt, hogy a mese bemutatásainak sorrendjével azonosan fog nőni a gyermekek érdeklődése. A tevékenységek megvalósítása során szerzett tapasztalat azonban nem teljes mértékben egyezett a feltételezésemmel.

A hagyományos mesemondásnál sokkal jobban megragadta a gyermekek figyelmét a papírszínház előadásmód. Tátott szájjal és csillogó szemekkel figyelték, meg sem szólaltak. A mesepárnás előadás során már több érzelm megnyilvánulás jelentkezett. Közeledtek a mesélési eszköz felé, szívesen vették a kezükbe, nézegették, forgatták, elmondták, hogy úgy képzelték el a festékpöttyöket, ahogyan a párnán ábrázolva van. A negyedik előadás örvendett a legnagyobb sikernek. Ekkor már ismerték a történetet a gyerekek, tudták, hogy ismételten ugyanazt a mesét hallják majd egy új, ismeretlen mesélési formában. A tevékenység előtti kérdésekre, hogy eddig melyik mesélés tetszett nekik, senki sem mondta az első, hagyományos mesélést. Néhányan válaszolták csak a papírszínház mesélést, a többség a mesepárnás mesélés mellett voksolt. A tevékenységhez szükséges rajztábla bevitele a csoportszobába is hatalmas örömet váltott ki. Az óvodások ezt élvezték a legjobban, csillogó szemekkel, tátott szájjal figyelték, sokszor mosolyodtak el, nevettek össze társaikkal. Néha meg-megszólaltak közben, egy kisfiú felkiáltott közben, hogy tényleg léteznek a festékpöttyök, én mindig is

tudtam. Egy festékfoltokról szóló mese, festés közben vált valóságossá a gyermekek számára. Az én feltételezésem az volt, hogy a gyermekek legjobban a mese dramatizálását fogják élvezni, viszont nem így történt. Szívesen csatlakoztak, mindenki önkéntesen vállalt valamilyen szerepet. Örömmel közreműködtek, a mese szövegére is emlékeztek. Néhányan szerették volna újra eljátszani is, így azt is megtettük. Az előző festés közbeni meséléshez képest jelentősen csökkent az érdeklődés s a figyelem mértéke. Bár élvezték, mégsem tett rájuk nagyobb benyomást az előzőnél.

4. Összefoglalás

Különböző mesélési módok gyerekekre gyakorolt hatásait szerettem volna jobban megismerni. Kutatásomat a Nagyrécei Tündérvár Óvoda és Bölcsőde részben osztott nagycsoportjában végeztem. Egy ugyanazon mesének, Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének öt különböző dramatikus módszerrel való elmesélését terveztem meg. Mindegyik tevékenységhez előzetesen egy részletesen kidolgozott tervezetet készítettem. Tervezés során a megfigyelési céljaimon kívül fegyelembe vettem az intézmény, a gyermekcsoport és a gyermekek egyéni sajátosságait.

A dramatikus módon történő mesefeldolgozásokkal kapcsolatban azt feltételeztem, hogy a különböző mesélési módok során megfigyelhető gyermeki reakciók között jelentős eltérések fognak megmutatkozni. Az óvodáskorú gyermekek figyelve, érdeklődése és érzelmi megnyilvánulása a mesélési formák előre, tudatosan eltervezett sorrendjéhez igazodva fokozatosan nőni fog.

Elsőként hagyományos mesemondásban, eszközök felhasználása nélkül történt a mesélés, majd azt követően papírszínház használatával. A második mesélés nagy megdöbbenést váltott ki a gyermekekből, meg sem szólaltak, szinte mozdulatlanul, tátott szájjal hallgatták és nézték a mesét, figyelmük az egész történet alatt a papírszínház keretében cserélődő képekre összpontosult. A harmadik mesélés alkalmával mesepárna használatával meséltem, ekkor már sokkal jelentősebb érzelmi megnyilvánulás és több interakció volt megfigyelhető, a gyermekek nagyobb nyitottságot és érdeklődést mutattak a mesélési eszköz felé. A negyedik mesélés bizonyult a lesikeresebbnek. A figyelemfelkeltő eszközök csoportszobába való bevitele már hatalmas lelkesedést váltott ki az óvodásokból. Ezt a mesélési formát élvezték a legjobban. Az ötödik, egyben az utolsó mesefeldolgozás egy egyszerű, mozgásos mesedramatizálás volt. A gyermekek szívesen csatlakoztak, önként vállaltak szerepet és élvezték a közös tevékenységet. Feltételezésem azonban csak részben igazolódott be, hiszen a festés közbeni mesélés örvendett a legnagyobb sikernek. A negyedik mesélésig a feltételezésnek megfelelően fokozatosan, egyre inkább nőtt a gyermekek érdeklődése, viszont az utolsó mesefeldolgozásnak ezt nem sikerült túllépnie.

A kutatásom során olyan új ismeretekre tehettem szert, amelyeket a későbbiekben a munkám során hasznosítani tudok. Bízom abban, hogy a kutatásom során alkalmazott mesélési módszerek a gyerekeken kívül az intézmény pedagógusainak az érdeklődését is felkeltették, és a továbbiakban alkalmazzák majd, és az új mesélési formákkal szemben is nyitottabbak lesznek.

Remélem, az óvodai csoportba járó gyermekek, akiknek meséltem, élvezték a tevékenységeket, szívesen hallgatták meg többször ugyanazt a történetet.

5. Irodalom jegyzék

1. Bethlenfalvy Ádám - Kaposi László - Kis Gabriella. (2022): Színház-e mind? Széttartó gondolatok Gavin Bolton utolsó írásáról. In: Theatron, 16.évf. 1.sz. 22-30.p.
2. Bettelheim, Bruno (1985): A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek. Budapest: Gondolat Kiadó, 476 p.
3. Boldizsár Ildikó (2004): Mesepoétika. Budapest: Akadémiai Kiadó, 312 p.
4. Bolton, Gavin (1979): Towards a Theory of Drama in Education. London: Longman Group, 161 p.
5. Bruner, Jerome (1986): Two Modes of Thought. In Actual Mind, Possible Worlds. London: Harvard University Press, 11-43.p.
6. Csányi Dóra – Simon Krisztina - Tsík Sándor (szerk.). (2016): Papírszínház. Módszertani kézikönyv. Budapest: Csimota Könyvkiadó, 185 p.
7. Géczi-Laskai Judit (2020): A vizuális gondolkodás képességei. In: Lehmann Miklós (szerk.): Gondolkodni-más-hogy? II. Tanulmányok a gondolkodásfejlesztés lehetőségeiről kisgyermekkorban. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar, 32-43.p.
8. G. Gődény Andrea – Koósné Sinkó Judit (2013): Interaktív mesék az óvodás években és óvoda-iskola átmenet idején. In: Podráczky Judit (szerk.): Művészeti nevelés kora gyermekkorban. Módszertani kaleidoszkóp. Budapest: Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., 65-72.p.
9. Gönczöl Andrea (2013): Ariadné fonala – A mesereprodukció formái. In: Podráczky Judit (szerk.): Művészeti nevelés kora gyermekkorban. Módszertani kaleidoszkóp. Budapest: Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt., 73-81.p.
10. Gyöngy Kinga (2022): A vizuális neveléssel, alkotótevékenységekkel kapcsolatos alapkérdések tisztázása. In: Gyöngy Kinga (szerk.): Első lépések a művészetek felé I. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 16-32.p.
11. Hornbrook, David (1989): Education and Dramatic Art. London: Simon & Schuster Education, 196 p.

12. Lázár Ervin: A Hétfejű Tündér. In: Dugonics András Piarista Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium honlapja [online] [h.n.] [2022.09.02.] <URL: <https://szepi.hu/irodalom/lazar/hetfeju/hetfeju12.html>
13. Lázár Ervin: Kék meg a Sárga – Tintaló Társulás. In: MESE TV YouTube csatorna [online] [h.n.] [2022.09.06.] <URL: <https://www.youtube.com/watch?v=si7HxtwxaUc>
14. Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes (1975): Gyermeklélektan. Budapest: Gondolat Kiadó, 296 p.
15. Nagy József (1980): 5-6 éves gyermekeink iskolakészültsége. Budapest: Akadémiai Kiadó, 343 p.
16. Nagy József (2009): Fejlesztés mesékkel. Az anyanyelv, a gondolkodás fejlődésének segítése mesékkel 4-8 éves életkorban. Szeged: Mozaik Kiadó, 215 p.
17. Nagyné Mandl Erika (2020): Kognitív és érzelmi kompetencia-fejlesztés színházi eszközökkel. In: Lehmann Miklós (szerk.): Gondolkodni-más-hogy? II. Tanulmányok a gondolkodásfejlesztés lehetőségeiről kisgyermekkorban. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar, 118-140.p.
18. Nyitrai Ágnes (2016): Mese és mesélés. A mesék alkalmazásának lehetőségei a kritériumorientált fejlődésben. In: Iskolakultúra, 26.évf. 4.sz. 75-83.p.
19. Nyitrai Ágnes (2022): A mesélés jelentősége kisgyermekkorban. In: Gyöngy Kinga (szerk.): Első lépések a művészetek felé I. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 341-384.p.
20. Pálfi Judit (2016): Mesepárnás Mesecsoda. A mesepárna módszerének alkalmazása az óvodában, bölcsődében tevékenységtervek segítségével. Budapest: Neteducation Kft., 112 p.
21. Pálfi Judit (2021): Tehetséggondozás Mesepárnás meséléssel. Komplex művészeti nevelés az óvodában. Budapest: Sprint Kft., 148 p.
22. Pallag Andrea (2020): A komplex művészeti nevelés iskolai lehetősége. Kutatás-fejlesztési tapasztalatok. In: Lehmann Miklós (szerk.): Gondolkodni-más-hogy? II. Tanulmányok a gondolkodásfejlesztés lehetőségeiről kisgyermekkorban. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar, 68-88.p.

23. Péntes Józsefné (2015): Mese a Mesezene Módszerről (1.rész). In: Óvodai Nevelés, LXVIII.évf 5.sz. 19-20.p.
24. Sandu Otilia (2014.): Miért fontos, hogy meséljen a gyerek? In: Óvodai Nevelés, LXVII.évf. 8.sz. 26-27.p.
25. Szalai Gerda Margit (2020): Együtt Könnyebb. A társak szerepe a korai képi kompetencia fejlődésére. In: Lehmann Miklós (szerk.): Gondolkodni-más-hogy? II. Tanulmányok a gondolkodásfejlesztés lehetőségeiről kisgyermekkorban. Budapest: Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító és Óvóképző Kar, 45-67.p.
26. Székely Andrea (2022): Élménynyújtás bábok segítségével-baba-színház-báb-játék. In: Gyöngy Kinga (szerk.): Első lépések a művészetek felé I. A vizuális nevelés és az anyanyelvi-irodalmi nevelés lehetőségei kisgyermekkorban. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 548-560.p.
27. Szombathelyiné Nyitrai Ágnes (2010): Mesékből sarjadó kompetenciáink.In: Kapocs, IX.évf. 2.sz. 12-21.p.
28. Zilahi Józsefné (1989): Nevelés az óvodában verssel, mesével. Budapest: MULTIGRÁF GMK, 108 p.
29. Zilahi Józsefné – Stöckert Károlyné - Dr. Ráczné dr. Főző Klára (1997): Óvodai nevelés játékkal, mesével. Nevelési program óvodák számára. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó, 58 p.

6. Képjegyzék

1. Kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének meshallgatása, saját készítésű kép, 2022.09.15., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
2. Kép: A Kék meg a Sárga című mese papírszínház előadása, saját készítésű kép, 2022.09.16., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
3. Kép: Lázár Ervin meséjének mesepárnás feldolgozása, saját készítésű kép, 2022.09.20., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
4. Kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének festéssel egybekötött mesélése, saját készítésű kép, 2022.09.29., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
5. Kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című meséjének eljátszása, saját készítésű kép, 2022.10.03., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
6. Kép: Lázár Ervin: Ecsetek és festékpöttyök a Papírszínház 2. oldalán, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
7. Kép: Festékpöttyök a Papírszínház 4. oldalán, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
8. Kép: Papírszínház 5. oldala, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
9. Kép: Papírszínház 6. oldala, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
10. Kép: Összemosódott festékpöttyök a Papírszínház 7. oldalán, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
11. Kép: Ecsetek és festékpöttyök a Mesepárnán, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
12. Kép: A Mesepárna, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde
13. Kép: Mesepárna az összes elemével, saját készítésű kép, 2022.09.08., Nagyrécei Tündérmkert Óvoda és Bölcsőde

14. Kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című mesékét először hallhatják a gyermekek, saját készítésű kép, 2022.09.15., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
15. Kép: Lapcsere a Papírszínház mesefeldolgozás során, saját készítésű kép, 2022.09.16., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
16. Kép: Az asztalnál rajzoló kisfiú is a Papírszínház előadást figyeli, saját készítésű kép, 2022.09.16., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
17. Kép: A gyermekek a Mesepárnás mesélést figyelik, saját készítésű kép, 2022.09.20., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
18. Kép: A gyerekek megpillanthatják a Mesepárnán a festékpöttyöket, saját készítésű kép, 2022.09.20., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
19. Kép: A harmadik mesélés alkalmával minden elem felkerült a Mesepárnára, saját készítésű kép, 2022.09.20., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
20. Kép: Mesepárnás mesefeldolgozás, saját készítésű kép, 2022.09.20., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
21. Kép: A negyedik mesefeldolgozás, a mesemondás közbeni festés, saját készítésű kép, 2022.09.29., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
22. Kép: Előkészületek a festés közbeni meséléshez, saját készítésű kép, 2022.09.29., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
23. Kép: Festés a mesemondás közben, saját készítésű kép, 2022.09.29., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
24. Kép: Az elkészült festmény közös szemügyre vétele közelebbről, saját készítésű kép, 2022.09.29., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
25. Kép: A dramatizáláshoz történő szereposztás, saját készítésű kép, 2022.10.03., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
26. Kép: A gyermekek elhelyezkedtek a dramatizálás kiinduló helyzetébe, saját készítésű kép, 2022.10.03., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde
27. Kép: A mese közös eljátszása, saját készítésű kép, 2022.10.03., Nagyrécsei Tündérvkert Óvoda és Bölcsőde

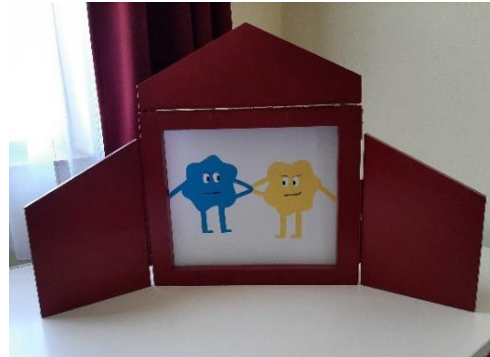
28. Kép: Gyermek a mese eljátszása közben, saját készítésű kép, 2022.10.03., Nagyrécsei
Tündérvilla Óvoda és Bölcsőde

Mellékletek:

1. melléklet: A mesefoglalkozások képanyaga

6. kép: Ecsetek és festékfoltok a Papírszínház 2. oldalán (saját kép)

7. kép: Festékpöttyök a Papírszínház 4. oldalán (saját kép)

8. kép: Papírszínház 5. oldala (saját kép)

9. kép: Papírszínház 6. oldala (saját kép)

10. kép: Összemosódott festékpöttyök a Papírszínház 7. oldalán (saját kép)

11. kép: Ecsetek és festékpöttyök a Mesepárnán (saját kép)

12. kép: A Mesepárna (saját kép)

13. kép: Mesepárna az összes elemével (saját kép)

14. kép: Lázár Ervin: A Kék meg a Sárga című mesékét először hallhatják a gyermekek (saját kép)

15. kép: Lapcsere a Papírszínház mesefeldolgozás során (saját kép)

16. kép: Az asztalnál rajzoló kisfiú is a Papírszínház előadást figyeli (saját kép)

17. kép: A gyermekek a Mesepárnás mesélést figyelik (saját kép)

18. kép: A gyerekek megpillanthatják a Mesepárnán a festékpöttyöket (saját kép)

19. kép: A harmadik mesélés alkalmával minden elem felkerült a Mesepárnára (saját kép)

20. kép: Mesepárnás mesefeldolgozás (saját kép)

21. kép: A negyedik mesefeldolgozás, a mesemondás közbeni festés (saját kép)

22. kép: Előkészületek a festés közbeni meséléshez (saját kép)

23. kép: Festés a mesemondás közben (saját kép)

24. kép: Az elkészült festmény közös szemügyre vétele közelebbről (saját kép)

25. kép: A dramatizáláshoz történő szereposztás (saját kép)

26. kép: A gyermekek elhelyezkedtek a dramatizálás kiinduló helyzetébe (saját kép)

27. kép: A mese közös eljátszása (saját kép)

28. kép: Gyermekek a mese eljátszása közben (saját kép)

NYILATKOZAT

Alulírott HORVÁTH JÚLIA, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, KAPOSVÁRI Campus, OVODAPEDAGÓGUS szak nappali/levelező* tagozat végzős hallgatója nyilatkozom, hogy a dolgozat saját munkám, melynek elkészítése során a felhasznált irodalmat korrekt módon, a jogi és etikai szabályok betartásával kezeltem. Hozzájárulok ahhoz, hogy Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom egyoldalas összefoglalója felkerüljön az Egyetem honlapjára és hogy a digitális verzióban (pdf formátumban) leadott dolgozatom elérhető legyen a témát vezető Tanszéken/Intézetben, illetve az Egyetem központi nyilvántartásában, a jogi és etikai szabályok teljes körű betartása mellett.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év 04. hó 17. nap

Horváth Júlia
Hallgató

NYILATKOZAT

A dolgozat készítőjének konzulense nyilatkozom arról, hogy a Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A Záródolgozatom/Szakdolgozatom/Diplomadolgozatom záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom*.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*

Kelt: 2023. év 04. hó 24. nap

Magdolna Mandl Erzsébet
Belső konzulens

*Kérjük a megfelelőt aláhúzni!